

کمیسیون مستقل

اصلاحات اداری و خدمات ملکی:

رئیسان ادارات دولتی

از چگونگی عملکردشان در مورد ارائهی اطلاعات ارزیابی می شوند

اطلاعات روز: کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی می گوید که براساس اصلاحات جدید در ارزیابی اجراءات سالانه کارکنان خدمات ملکی، پس از این مأموران ردیف (ب) یعنی...

صفحه ۲

وعددی ۹ ماهه رییس جمهور که سه ساله شد

درآمد پسته زارهای بادغیس به جیب طالبان می رود

صفحه ۴

آتش بستی که هرگز نقض نشد:

درس هایی از روند صلح

الساوادور برای افغانستان

صفحه ۸

یادداشت روز

بودجه سال ۱۴۰۰؛ لزوم ترجیح منافع جمعی بر منفعت شخصی

براساس اعلام قبلی مجلس، قرار است امروز سند بودجه ۱۴۰۰ به رای گیری گذاشته شود. نشست عمومی مجلس در مورد تأیید یا رد این سند تصمیم خواهد گرفت. براساس سند بودجه، حکومت ۴۵۲ میلیارد افغانی برای یک سال مالی پیش بینی کرده است. ۲۹۵ میلیارد افغانی بودجه عادی و ۱۵۶ میلیارد افغانی بودجه انکشافی. بیش از یک هفته از پایان سال مالی گذشته است. سال مالی افغانستان در ۳۰ قوس پایان می یابد. روشن نیست این سند امروز براساس اعلام قبلی مجلس که قرار است به رای گیری گذاشته شود، از فلتر مجلس عبور می کند یا نه، اما با توجه تجربه های گذشته دشوار به نظر می رسد امروز این سند رای تأیید بگیرد. حکومت با این استدلال که رد سند بودجه، تطبیق پروژه ها را با تأخیر مواجه می کند، انتظار دارد که سند پیشنهادی بودجه سال مالی ۱۴۰۰ را بدون درد سر از روی میز مجلس نمایندگان جمع کند. همه ساله سند بودجه مالی که حکومت به مجلس می فرستد با ملاحظات جدی مواجه است...

۲

افغانستان در فهرست پنج کشور مرگبار برای خبرنگاران قرار گرفت

صفحه ۲

چهار نفر در وزارت صحت عامه به اتهام مطالبه رشوت بازداشت شدند

اطلاعات روز: دادستانی کل کشور تأیید می کند که چهار نفر در مربوطات وزارت صحت عامه به اتهام مطالبه رشوت از کارمندان این وزارت...

صفحه ۲

وزیر داخله: طالبان در عقب تروهای هدفمند قرار دارند

صفحه ۲

برف کوچ در دایکندی جان چهار کودک دانش آموز را گرفت

صفحه ۲

دولت موقت؛

الگوی مطلوب برای حل منازعه یا بازگشت به گذشته؟

و برخی، دولت موقت را خلاف دموکراسی و عقبگرد می دانند. در این نوشته تلاش شده است تا به صورت واقع بینانه و منصفانه، به بررسی نقاط مثبت و منفی دولت موقت پرداخته شود. مدعای نویسنده این است که دولت موقت، با حفظ شرایطی، | صفحه ۴

تجزیه

زندگی مشقت بار معلولان و وعده های روی کاغذ حکومت از یک میلیون افراد دارای معلولیت، ۱۸۰ هزار نفر را دولت تمویل مالی می کند

براساس آمار تخمینی وزارت دولت در امور شهدا و معلولین در سه سال گذشته حدود ۱۵ هزار نفر به جمع افراد دارای معلولیت اضافه شده است. | صفحه ۵

فیسبوک «ماشین روز قیامت» است

جهان هرگز قرار نبود «ماشین روز قیامت» داشته باشد. ماشین روز قیامت قرار بود یک آزمایش فکری باشد که به این ترتیب پیش می رود: دستگاهی را تصور کنید که فقط به هدف نابود کردن تمام حیات روی زمین ساخته شده است. حال فرض کنید که این دستگاه در عمق زیرزمین دفن شده و از رایانه ای دستور می گیرد که به نوبه ای خود به سنسورهایی در شهرها و ناحیه های ایالات متحده وصل است. این سنسورها برای شناسایی نشانه هایی از اخلال زمان هسته ای طراحی شده است و برای جلوگیری از پایان جهان نه، بلکه برای تکمیل کردن آن عمل می کند. اگر سنسورها تشخیص دهد که سطح تشعشعات انفجار هسته ای مثلا در سه شهر امریکا را نشان می دهد، آن وقت ماشین روز قیامت را که برای انفجار دادن چندین کلاهک هسته ای در واکنش به چنین تشخیصی برنامه ریزی شده است، فعال می کند...

۳

شرکت سیاحتی مارک

Our Services:

- National and International E-Ticketing Facility
- Holiday Packages
- Group Discounted Air Fares
- Worldwide Hotel Reservation
- Travel Insurance services
- Hajj Umrah Services
- 7/24 Helpline

خدمات ما:

- تکت های داخلی و خارجی
- بسته های سیاحتی
- تخفیف ویژه برای سفر های گروهی
- رزرویشن هتل در تمام نقاط جهان
- بیمه سفر
- خدمات حج و عمره
- ۲۴/۷ ساعت خدمات

سال‌های گذشته بودجه مجلس بارها به‌دلیل رعایت‌نشدن انکشاف متوازن، انعکاس‌نیافتن ضرورت‌های مردمی در سند، ابهام در پروژه‌های انکشافی و ملاحظات جدی دیگر از طرف مجلس رد شده است. پیش‌بینی می‌شود ناراضیتی از همین مشکلات امسال نیز وجود داشته باشد. از جمله مسأله‌ی انکشاف نامتوازن. با این‌که ماده ۶ قانون اساسی حکومت را مکلف به انکشاف متوازن میان ولایت‌ها می‌کند، اما در سال‌های گذشته یکی از بیشترین دلایلی که به‌دلیل آن سند پیشنهادی بودجه‌ی ملی از طرف مجلس رد شده، همین بوده است و فهم عمومی این است که کماکان برخوردهای دوگانه‌ی حکومت بامسأله‌ی انکشاف متوازن به قوت خود باقی است.

هنوز روشن نیست که اعضای مجلس نمایندگان امروز با سند بودجه چگونه برخورد می‌کنند، اما شورای ملی به‌عنوان رکن اساسی دولت و ناظر بر عملکرد حکومت در برخورد با سند بودجه‌ی ملی ۱۴۰۰ این معیارها را مد نظر بگیرند: اول، فقر و بی‌سوادی، وضعیت صحتی مردم و بیکاری از چالش‌های جدی مردم افغانستان است. براساس آمارهای رسمی در حال حاضر حدود نیمی از مردم افغانستان در چندین بعد فقیرند. برای رفع این چالش‌ها و بهبود وضعیت معیشتی و صحتی مردم، حکومت افغانستان به‌عنوان مجری و تهیه‌کننده‌ی بودجه ملی باید اولویت‌ها و ضرورت‌های مردم را در بودجه‌سازی در نظر بگیرد. مردم باید در تهیه بودجه شریک باشند و نظرات، نیازمندی‌ها و خواسته‌های آنان در بودجه ملی شامل شود. مشارکت مردم در بودجه‌سازی باعث می‌شود تا کارآمدی بودجه بیشتر شود و حمایت مردم از پروژه‌های در نظر گرفته‌شده در بودجه ملی، می‌تواند در اجرایی‌شدن پروژه کمک کند. علاوه بر این بودجه‌ی مردمی‌محور می‌تواند به انکشاف متوازن در کشور نیز ممد واقع شود. به‌ویژه امسال که مسأله‌ی کرونا شهروندان را بیش از گذشته آسیب‌پذیر کرده است.

دوم، هرچند میزان مصرف بودجه ملی سال به سال بهتر شده، اما هنوز با وضعیت ایده‌آل بسیار فاصله دارد. فساد مالی هنوز یکی از اساسی‌ترین چالش‌ها در عرصه حکومتداری است. حکومت افغانستان در مواردی در قبال چگونگی مصرف بودجه پاسخگویی لازم را نداشته است. انتظار مردم فقیر و آسیب‌پذیر افغانستان از مجلس این است که بودجه ملی باید طوری در نظر گرفته شود که زمینه‌ی فساد مالی و سوءاستفاده‌های شخصی در آن ناممکن باشد و مجرای مصرف آن شفاف و روشن باشد. برعلاوه، شورای ملی نیز باید نقش نظارتی خود را در چگونگی تهیه طرح بودجه و نیز مصرف آن پس از تصویب بیشتر و جدی‌تر سازد. بخش اعظم بودجه ملی از درآمد ملی تمویل می‌شود و باید در مسیر درست و برای مقاصد درست به مصرف برسد، اما چنین نیست. یک نمونه‌ی این ادعا استفاده از کد ۹۱ است. دو سال است که روزنامه اطلاعات چگونگی مصرف کد ۹۱ را بررسی می‌کند. یافته‌های گزارش به‌طور قطع نشان‌دهنده‌ی استفاده ناصواب از بودجه ملی توسط حکومت است. مسأله‌ی برخورد انفرادی اعضای مجلس نگرانی دیگری است که متوجه نمایندگان است. در گذشته بارها حکومت حاضر شده منفعت شخصی هر وکیل را مد نظر گرفته و وکیل نیز بحث توازن و دیگر ملاحظات را به فراموشی سپرده است. نمونه واضح این برخورد در سال مالی ۱۳۹۶ که برخی وکلای مجلس دور قبلی به‌دلیل این‌که در انتخابات پارلمانی ۱۳۹۷ برای رای‌دهندگان دست‌آوردی داشته باشند به‌صورت علنی با وزارت مالیه وارد معامله شد و هر وکیل با گرفتن یک یا دو پروژه مورد نظرش سند پر از نقص حکومت را تأیید کردند. نگرانی از ترجیح تضمین منفعت‌های شخصی وکلا در بودجه همچنان وجود دارد. بنابراین، انتظار مردم این است که مجلس و گروه‌های پارلمانی در تأیید بودجه‌ی ملی ۱۴۰۰ به جز منافع بزرگ مردم افغانستان به چیزی دیگری نیندیشند.

اطلاعات روز: یافته‌های دومین بخش گزارش سالانه‌ی سازمان گزارشگران بدون مرز نشان می‌دهد که در جریان سال جاری میلادی، ۵۰ خبرنگار در سراسر جهان کشته شده‌اند که پنج کشور از جمله افغانستان از مرگبارترین کشورها برای خبرنگاران بوده است. دومین بخش گزارش سازمان گزارشگران بدون مرز دیروز (سه‌شنبه، ۹ جدی) منتشر شده است. در این بخشی از

گزارش در مورد خشونت و بدرفتاری علیه خبرنگاران پرداخته شده است. در این گزارش آمده است که از مجموع ۵۰ خبرنگاری که در سال جاری کشته شده‌اند، دو سوم آن مربوط کشورهای «در حال صلح» هستند. سال گذشته ۵۳ خبرنگار در جهان کشته شده بودند. بخش اول گزارش سازمان گزارشگران بدون مرز در ماه قوس سال جاری منتشر شده بود که در آن از زندانی

بودن نزدیک به ۳۹۰ خبرنگار در سراسر جهان سخن گفته شده بود.

در بخش دوم گزارش آمده است، در سال جاری هشت خبرنگار در مکزیک، شش خبرنگار در عراق، پنج خبرنگار در افغانستان، چهار خبرنگار در هند و چهار خبرنگار دیگر در پاکستان کشته شده‌اند.

براساس این گزارش، از مجموع ۵۰ خبرنگار (۴۸ مرد و دو زن)، ۴۲ نفر

برف‌کوچ در دایکندی جان چهار کودک دانش‌آموز را گرفت

آقای صداقت افزود که قربانیان این رویداد، کودکان دارای سنین هشت الی ۱۵ ساله بوده‌اند. به گفته‌ی او، آنان زمانی زیر برف‌کوچ شده که از خانه‌های‌شان به طرف یک مرکز آموزشی زمستانی در حرکت بوده‌اند. ولایت دایکندی در مرکز کشور یکی از ولایت‌های کوهستانی است که همه‌ساله رویدادهای طبیعی از جمله برف‌کوچ از ساکنان این ولایت قربانی می‌گیرد.

وزیر داخله:

طالبان در عقب ترورهای هدفمند قرار دارند

به‌دلیل بازتاب گسترده‌ی آن در رسانه‌ها است.

۱۸۰۰ حمله در یک سال گذشته

از سویی هم، رییس عمومی امنیت ملی کشور گفت که از ماه جدی سال گذشته‌ی خورشیدی (۱۳۹۸) تا ماه جدی سال جاری، ۱۸ هزار و ۲۰۰ حمله در سراسر کشور از سوی گروه‌های مخالفت دولت راه‌اندازی شده است. به گفته‌ی او، این حملات شامل حملات بر مراکز نیروهای دولتی، ولایات و شهرها، ترورها و انفجارها بوده است.

احمدضیا سراج همچنان افزود که عامل ۹۹ درصد این حملات جنگ‌جویان طالبان بوده‌اند و متباقی یک فیصد آن توسط جنگ‌جویان سایر گروه‌های تروریستی از جمله گروه داعش راه‌اندازی شده است.

از سویی هم، او بدون ارائه‌ی رقم تلفات این حملات گفت که تلفات غیرنظامیان در آن «بسیار زیاد» بوده است.

آقای سراج همچنان افزود که در جریان یک سال گذشته، بیش از شش هزار و ۱۰۰ نفر در پیوند به جرایم مختلف در کشور بازداشت شده‌اند. از این میان، سه هزار و ۶۰۰ نفر آنان در پیوند به قضایای تروریستی بازداشت شده‌اند که از میان آنان نیز، ۲۷۰ نفرشان در ترورهای هدفمند دست داشته‌اند.

چهار نفر در وزارت صحت عامه به اتهام مطالبه‌ی رشوت بازداشت شدند

قانون بررسی و نتایج آن با مردم شریک می‌شود.

در یک اعلامیه‌ی دادستانی کل نیز آمده است که این افراد روز دوشنبه (۸ جدی) براساس اطلاع و شکایت چند نفر از کارمندان وزارت صحت عامه بازداشت شده‌اند.

در همین حال، شماری از منابع خبری گزارش کرده‌اند که یکی از بازداشت‌شدگان برادر، دومی داماد احمدجواد عثمانی، وزیر صحت عامه‌اند. همچنان گفته شده است که دو نفر دیگر بازداشت‌شدگان از مشاوران آقای عثمانی‌اند.

وزارت صحت عامه تا کنون در این باره واکنشی نشان نداده است.

کمپسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی:

ریيسان ادارات دولتی از چگونگی عملکردشان در مورد ارائه‌ی اطلاعات ارزیابی می‌شوند

مسئولان و مأموران ادارات دولتی را پاسخگو ساخته و زمینه‌ی تطبیق قانون دسترسی به اطلاعات را جهت تأمین حق دسترسی شهروندان به اطلاعات موجود فراهم می‌کند.

کمپسیون دسترسی به اطلاعات همچنان گفته است که این اقدام تازه‌ی کمپسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی زمینه‌ی حکومت‌داری خوب را مساعد می‌کند.

کمپسیون دسترسی به اطلاعات همچنان اپراز امیدواری کرده است که این معیار تازه‌ی کمپسیون اصلاحات اداری در فورم ارزیابی سالانه از سوی تمام مسئولان ادارات عملی شود.

خبرهای داخلی

افغانستان در فهرست پنج کشور مرگبار برای خبرنگاران قرار گرفت

یعنی ۸۴ درصدشان عمدا هدف قرار گرفته‌اند و هشت نفر دیگر (۱۶ درصد) شان در جریان گزارش‌دهی کشته شده‌اند.

افغانستان درحالی در میان پنج کشور مرگبار برای خبرنگاران قرار گرفته است که چندی پیش کمیته حفاظت از خبرنگاران نیز افغانستانرا دومین کشور مرگبار برای خبرنگاران در جریان سال ۲۰۲۰ میلادی معرفی کرده بود.

اطلاعات روز: یافته‌های دومین بخش گزارش سالانه‌ی سازمان گزارشگران بدون مرز نشان می‌دهد که در جریان سال جاری میلادی، ۵۰ خبرنگار در سراسر جهان کشته شده‌اند که پنج کشور از جمله افغانستان از مرگبارترین کشورها برای خبرنگاران بوده است. دومین بخش گزارش سازمان گزارشگران بدون مرز دیروز (سه‌شنبه، ۹ جدی) منتشر شده است. در این بخشی از

اطلاعات روز: مسئولان محلی در ولایت دایکندی می‌گویند که در پی سرازیرشدن برف‌کوچ در ولسوالی کیتی این ولایت، چهار کودک جان باخته‌اند. عبدالقیوم صداقت، ولسوال کیتی به روزنامه اطلاعات روز گفت که این رویداد حوالی ساعت ۹:۰۰ صبح دیروز (سه‌شنبه، ۹ جدی) در روستای «خارزار» این ولسوالی رخ داده است.

اطلاعات روز: محمدمسعود اندرابی، وزیر امور داخله‌ی کشور می‌گوید که گروه طالبان در عقب ترورهای هدفمند قرار دارد و این گروه می‌خواهد با این ترورها «فکار بدیل» برای نظام کنونی افغانستان در مذاکرات صلح ارائه کند.

آقای اندرابی که دیروز (سه‌شنبه، ۹ جدی) در نشست استجوابیه‌ی مجلس سنا صحبت می‌کرد، گفت که طالبان در تلاش‌اند که با «تسخیر بیشتر اراضی و ازدیاد انزجار میان مردم مبنی بر ناکارایی نظام ۱۸ سال گذشته» در کشور، بر حکومت افغانستان فشار وارد کنند و از این طریق امتیازات بیشتری در مذاکرات صلح نیز به‌دست بیاورند.

او افزود: «آنان (طالبان) به‌خاطری که افکار بدیل را ابرای کارایی نظام کنونی افغانستان] بتوانند در مذاکرات پیش‌کش کنند، این برنامه‌ها را روی‌دست گرفتند.» از سویی هم، وزیر داخله گفت که این گروه به‌دنبال شکست‌شان در میدان‌های جنگ، اقدام به ترور افراد به‌صورت هدفمند کرده است.

او توضیح داد که تعدادی از افراد طالبان که چند ماه قبل در یک عملیات نیروهای امنیت ملی بازداشت شده، اعتراف کرده‌اند که این گروه به‌دنبال امضای توافق میان امریکا و طالبان، شبکه‌ای به نام «عبیده» ایجاد کرده است.

اطلاعات روز: دادستانی کل کشور تأیید می‌کند که چهار نفر در مربوطات وزارت صحت عامه به اتهام مطالبه‌ی رشوت از کارمندان این وزارت، بازداشت شده‌اند.

جمشید رسولی، سخن‌گوی دادستانی کل به روزنامه اطلاعات روز گفت که این افراد از سوی دادستانی کنترل و مراقبت دادستانی کل بازداشت شده و در حال حاضر تحت توقیف هستند. جمشید رسولی در مورد هویت افراد بازداشت‌شده جزئیات نمی‌دهد، اما تأکید می‌کند که قضیه تحت تحقیق و بررسی دادستانی کل قرار دارد.

او اطمینان می‌دهد که دادستانی کل این قضیه را مانند دیگر قضایا در روشنایی احکام

آقای احمد همچنان گفت که مورد هفتم بخش اهداف اساسی در فورم ارزیابی اجراءات سالانه‌ی مأموران خدمات ملکی مشخصاً مرتبط به قانون دسترسی به اطلاعات است که دارای ۷،۵ نمره می‌باشد.

مورد هفتم بخش اهداف اساسی در فورم ارزیابی این گونه آمده است: «ارائه‌ی معلومات به‌موقع به ادارات دولتی، جامعه مدنی، رسانه‌ها و شهروندان با درنظرداشت قانون دسترسی به اطلاعات و پالیسی اداره‌ی مربوطه.»

سخن‌گوی کمپسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی توضیح داد: «مأمورین ردیف

آدرین لافرانس، آتلانتیک

مترجم: جلیل پژواک

جهان هرگز قرار نبود «ماشین روز قیامت» داشته باشد. ماشین روز قیامت قرار بود یک آزمایش فکری باشد که به این ترتیب پیش می‌رود: دستگاهی را تصور کنید که فقط به هدف نابودکردن تمام حیات روی زمین ساخته شده است. حال فرض کنید که این دستگاه در عمق زیرزمین دفن شده و از رایانه‌ای دستور می‌گیرد که به نوبه‌ی خود به سنسورهای در شهرها و ناحیه‌های ایالات متحده وصل است.

این سنسورها برای شناسایی نشانه‌هایی از آخرالزمان هسته‌ای طراحی شده است و برای جلوگیری از پایان جهان نه، بلکه برای تکمیل کردن آن عمل می‌کند. اگر سنسورها تشخیص دهد که سطح تشعشعات انفجار هسته‌ای مثلا در سه شهر آمریکا را نشان می‌دهد، آن‌وقت ماشین روز قیامت را که برای انفجار دادن چندین کلاهک هسته‌ای در واکنش به چنین تشخیصی برنامه‌ریزی شده است، فعال می‌کند. وقتی فرآیند فعال شدن ماشین روز قیامت به این مرحله برسد دیگر بازگشتی در کار نیست. در این مرحله واکنش زنجیره‌ای که باعث انفجار اتمی می‌شود به حدی رسیده است که برای نابودکردن تمام حیات روی زمین کافی باشد.

تابش نوری مهیب، صدای انفجار گوش‌خراش و سپس غرشی ممتد.

ما برای سنجش مقیاس نابودی که ماشین روز قیامت به بار می‌آورد واژه‌های داریم: «مرگ میلیونی».

نه کسی در جهان در حسرت مرگ میلیونی است و نه مرگ میلیونی تنها چیزی است که ماشین روز قیامت را ترس‌آور می‌سازد. وحشت اصلی در خودکاربودن این ماشین است، در این ایده که این ماشین برنامه‌ریزی می‌شود تا یک سری ورودی‌ها را از محیطی شناسایی و سپس بدون دخالت انسانی عمل کند. استراتژیست نظامی «هرمان کاهن» در سال ۱۹۶۰ در کتاب خود «در باب جنگ گرم‌هسته‌ای» با اشاره به ماشین روز قیامت نوشت که در آن «هیچ امکانی برای مداخله، کنترل و تصمیم نهایی انسانی وجود ندارد.» منظور از طرح مفهوم ماشین روز قیامت این بود که جنگ هسته‌ای «غیرقابل پیروزی» و بنابراین «غیرقابل تصور» نشان داده شود. کاهن نتیجه گرفته بود که خودکارکردن فرآیند نابودی تمام حیات روی زمین غیراخلاقی است. کاهن نوشت: «حتا اگر ما کامپیوتر را کنار بگذاریم و ماشین روز قیامت را به‌طور قابل اطمینان در کنترل تصمیم‌گیرندگان نوع بشر بسازیم، هنوز هم به اندازه کافی قابل کنترل نخواهد بود.» هیچ دستگاهی نباید به خودی خود این‌قدر قدرتمند باشد، همان‌طور که هیچ انسانی نباید چنین دستگاهی را داشته باشد.

با این‌حال شوروی‌ها واقعا نسخه‌ای از ماشین روز قیامت را در طول جنگ سرد ساخته و آن را «دست م‌رُده» لقب داده بودند. هرچند بشر تاکنون به نوع معجزه‌آسایی یاد گرفته است که چگونه با بمب‌ها زندگی کند، اما اکنون باید بیاموزد که چگونه از عصر شبکه‌های اجتماعی جان سالم به در ببرد. مردم از فیسبوک طوری شکایت می‌کنند که انگار این پلتفرم همین اواخر فاسد شده باشد. در میان ما این تصور وجود دارد که شبکه اجتماعی زمانی مفید بود، یا دست‌کم می‌توانست — اگر ما چند کار را انجام می‌دادیم — خوب باشد. کارهایی مثل کمی تعدیل و واقعیت‌سنجی در این گوشه، کمی مقررات در آن گوشه، شاید یک دادخواست ضدانحصاری در گوشه‌ی دورتر. اما این نگاه بسیار مشکل‌دار و سطحی است. شبکه‌های اجتماعی امروز و فیسبوک در رأس آن‌ها، برای تشویق مواردی که آن‌ها را این‌قدر مضر ساخته، ایجاد شده‌اند.

این در معماری یا همان خون آن‌هاست. من سال‌هاست فکر می‌کنم که چه کاری نیاز است انجام شود تا شبکه اجتماعی بهتر، کمتر افراطی، کمتر سمی و بیشتر واقعی شود. و تازگی‌ها فهمیدم که من درباره این مسأله خیلی سطحی فکر می‌کرده‌ام. مدت‌هاست که می‌خواهم مارک زاکربگ را اعتراف کند که فیسبوک یک شرکت رسانه‌ای است. می‌خواهم که او مسئولیت محیط اطلاعاتی را که ایجاد کرده است، به همان ترتیبی که سردبیر یک مجله مسئولیت محتوای مطالبش را می‌گیرد، بگیرد (باری این را نزد زاکربگ مطرح کردم و او فقط خندید). در سال‌های اخیر با افزایش اشتباهات فیسبوک و ازبین‌رفتن شهرت این پلتفرم، مشخص شده است که سهل‌انگاری در این شرکت تنها بخشی از مشکل است. هیچ‌کس حتا مارک زاکربگ نمی‌تواند محصولی را که ساخته کنترل کند. من متوجه شده‌ام که فیسبوک یک شرکت رسانه‌ای نیست. فیسبوک ماشین روز قیامت است.

شبکه اجتماعی دقیقا همان کاری را انجام می‌دهد که برایش ساخته شده است. فیسبوک برای جستن حقیقت و گزارش‌دادن آن، یا برای بهبود سلامت مدنی، یا پاسخ‌گوکردن افراد قدرتمند، یا نمایندگی از منافع کاربرانش ساخته نشده است؛ هرچند این پدیده‌ها گه‌گاهی خدمات جانبی آن به‌شمار می‌روند. مأموریت اولیه این شرکت «توانمندکردن مردم به اشتراک‌گذاری و بازکردن جهان و متصل‌ترکردن آن» بود. اما دیری نگذشت که فیسبوک مفهوم «اجتماع» را به خود گرفت و معنی اخلاق در آن از میان برداشته شد. ظهور تئوری توطئه «کیوانان» برای مثال یکی از نتایج شبکه اجتماعی است، به این دلیل که فیسبوک (در کنار گوگل و یوتیوب) برای تقویت و انتشار اطلاعات نادرست با سرعت نور به مخاطبان خود سراسر جهان بسیار مناسب است. فیسبوک عامل پروپاگاندای دولتی، آزار و اذیت هدفمند، سربازگیری

فیسبوک «ماشین روز قیامت» است

“

تعداد تعدیل‌کنندگان که به اندازه کافی زبان بلند باشند و به اندازه کافی فعال باشند تا جلو سیل نجاستی را که فیسبوک در جهان جاری می‌کند بگیرند کافی نیست زیرا الگوریتم صدرصدر از یک شخص سریع‌تر و قدرتمندتر عمل می‌کند. در مقیاس میلیونی، تعدیل این محیط اطلاعاتی شخصی الگوریتمی پیچیده، بسیار دشوار و در نتیجه فیسبوک بسیار خطرناک است.

محتوایی است که کاربرانش تصمیم می‌گیرند در آن منتشر کنند، اما تعدیل محتوا ابزاری بوده است که این شرکت بارها و بارها سعی کرده آن را به کار بندد. اما تعداد تعدیل‌کنندگان که به اندازه کافی زبان بلند باشند و به اندازه کافی فعال باشند تا جلو سیل نجاستی را که فیسبوک در جهان جاری می‌کند بگیرند کافی نیست زیرا الگوریتم صدرصدر از یک شخص سریع‌تر و قدرتمندتر عمل می‌کند. در مقیاس میلیونی، تعدیل این محیط اطلاعاتی شخصی الگوریتمی پیچیده، بسیار دشوار و در نتیجه فیسبوک بسیار خطرناک است.

خطرات فیسبوک فرضی نیستند و با مقیاس میلیونی که این پلتفرم را به مکانی دلچسب برای انجام آزمایش روی مردم تبدیل کرده است، تشدید می‌شوند. فیسبوک آزمایش‌های مربوط به سرایت اجتماعی را روی کاربران خود بدون این‌که آن‌ها را مطلع کند، انجام داده است. فیسبوک به‌عنوان نیروی استعمارگر دیجیتال عمل کرده است و تلاش دارد تا به تجربه‌ی بالفعل مردم سراسر جهان از اینترنت تبدیل شود. فیسبوک درباره توانایی خود برای تأثیرگذاری و نفوذ بر نتایج انتخابات رجزخوانی کرده است. گروه‌های شبه‌نظامی غیرقانونی از فیسبوک برای سازمان‌دهی اعضای خود استفاده می‌کنند. مقامات دولتی از فیسبوک برای گمراه کردن شهروندان خود و مهندسی انتخابات استفاده می‌کنند. مقامات نظامی از سهل‌انگاری فیسبوک برای انجام نسل‌کشی استفاده کرده‌اند. باری فیسبوک به‌طور ناخواسته فیلم‌های جلف سربازگیری دولت اسلامی را که حاوی پیام‌های یهودستیزانه و صحنه‌های سوزاندن پرچم ایالات متحده بود، به‌صورت خودکار بازتولید کرد.

حتا پس از آن‌که سازمان‌های اطلاعاتی ایالات متحده فیسبوک را به‌عنوان میدان اصلی جنگ اطلاعاتی و دخالت‌های خارجی در انتخابات ۲۰۱۶ شناسایی کردند، این شرکت در جلوگیری از گسترش افراط‌گرایی، نفرت‌پراکنی، پروپاگاندا، اطلاعات نادرست و تئوری‌های توطئه بر روی پلتفرم خود ناکام بوده است. نتونازی‌ها حتا پس از آن‌که حساب‌ها و صفحات‌شان در فیسبوک به‌صورت رسمی مسدود شد، با گرفتن تبلیغات از فیسبوک همچنان در این پلتفرم فعال ماندند. و تا قبل از اکتبر امسال برای مثال، فیسبوک تصمیم نداشت گروه‌ها، صفحات و حساب‌های انستاگرامی اختصاص‌داده‌شده برای انتشار «کیوانان» را ببندد یا پست‌های منکر هولوکاست را حذف کند. (قبل از آن زاکربگ از تصمیم فیسبوک مبنی بر حذف نکردن اطلاعات غلط در مورد هولوکاست دفاع کرده بود و با اشاره به منکران هولوکاست گفته بود «فکر نمی‌کنم آن‌ها عمدا این را اشتباه گرفته باشند.») با وجود این فیسبوک به‌طور معمول ایمیل‌هایی را به کاربران می‌فرستد که عضو شدن در جدیدترین گروه‌های کیوانان را پیشنهاد می‌کنند. نژادپرستان سفیدپوست و ترول‌های طرف‌دار کارزار انتخاباتی «امریکا را دوباره عالی کن» رییس‌جمهور ترمپ در ایالات متحده که حساب‌هاشان مسدود شده است ممکن است به پلتفرم‌های اجتماعی کوچک‌تر مانند «گاب» و «پارلر» هجوم

ببرند؛ پلتفرم‌هایی که برخلاف فیسبوک از مقیاس میلیونی برخوردار نیستند و همچنین برعکس فیسبوک ادعا نمی‌کنند چیزی هستند که نیستند.

به گزارش نیویورک تایمز در روزهای پس از انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۲۰ مارک زاکربگ اجازه تغییری در الگوریتم فیسبوک را صادر کرد تا منابع خبری با دقت بالا مانند «رادپوی عمومی ملی» در فیده‌های کاربران بیشتر به چشم آیند و صفحات بیش از حد حزبی مانند Breitbart News و Occupy Democrats کمتر دیده شوند. این نشان می‌دهد که فیسبوک اگر بخواهد می‌تواند اطلاعات نادرست را متوقف کند. این تغییر به ما یادآوری می‌کند که فیسبوک قدرت فشاردادن یک دکمه و تغییردادن آنچه را میلیاردها نفر به‌صورت آنلاین می‌بینند، دارد.

تصمیم به انجام این تغییر در الگوریتم از جانب فیسبوک خیلی غیرمعمول بود. به این تصمیم فیسبوک از این زاویه نگاه کنید: سنسورهای ماشین روز قیامت اتفاق مضر را در محیط تشخیص می‌دهند و تصمیم می‌گیرند که اجازه ندهند الگوریتم‌های ماشین به‌صورت خودکار فعال شود و ماشه را بکشد. در مورد تغییر فیسبوک این انسان است که برای کاهش آسیب وارد عمل می‌شود. تنها عیب ماجرا این است که جلوگیری از شیوع محتوایی که فیسبوک آن‌را «بد برای جهان» می‌نامد، تعامل مردم با این سایت را نیز کاهش می‌دهد. تایمز گزارش داد که فیسبوک در آزمایش خود با مداخله انسانی این تغییر را طوری تنظیم کرده است تا محتوای مضر به اندازه کافی در فید کاربران باقی بماند تا آن‌ها را برای دیدن محتوای بیشتر دوباره به این سایت برگرداند.

مأموریت اعلام‌شده فیسبوک — ایجاد جهانی بازتر، متصل‌تر — همیشه برای من در بهترین حالت الکی و ساختگی و در بدترین حالت امپریالیستی به‌نظر می‌رسد. آخر، این‌روزها امپراتوری‌های جهان در وب متولد می‌شوند. فیسبوک یک دولت ملت بدون مرز با جمعیتی به اندازه‌ی مجموع جمعیت هند و چین است که عمدتا توسط الگوریتم‌های مخفی اداره می‌شود. هیلاری کلینتون اوایل سال جاری به من گفت که هنگام صحبت‌کردن با زاکربگ حس مذاکره با رییس خودکامه یک کشور خارجی به آدم دست می‌دهد. کلینتون گفت که فیسبوک «یک شرکت جهانی است که از نفوذ عظیم به طرق‌هایی که ما تازه شروع به درک‌شان کردیم برخوردار است.»

چند هفته پیش وقتی زاکربگ از تصمیمش به مسدودکردن حساب «استیو بنون» در فیسبوک — پس از آن‌که بنون خواهان سربریدن دو مقام ارشد ایالات متحده یعنی دکتور «آنتونی فائوچی» و رییس اف‌بی‌آی «کریستوفر وری» شد — دفاع کرد، یاد هشدار کلینتون افتادم. این ماجرا باعث شد درباره پرسشی که غیرقابل پاسخ است اما من آن‌را همیشه از مردم می‌پرسم فکر کنم؛ این‌که اگر فیسبوک وجود نمی‌داشت چقدر از خشونت‌های جهان واقعی هرگز اتفاق نمی‌افتاد؟ یکی از آدم‌هایی که من این سوال را ازش پرسیدم «جوشوا گلنزر»، مقام پیشین مبارزه با تروریسم کاخ سفید است که اکنون در دانشکده حقوق «دانشگاه جورج تاون» تدریس می‌کند. او به من گفت که در حلقات مبارزه با تروریسم آدم‌ها علاقه دارند از عمل‌کرد خوب ایالات متحده در جلوگیری از ورود تروریست‌ها پس از یازدهم سپتامبر به خاک این کشور صحبت کنند. او می‌گوید این برداشت اشتباه است. در حقیقت «تروریست‌ها هر روز، هر ساعت و هر دقیقه» از طریق فیسبوک وارد می‌شوند.

وب‌سایتی که شاید بیشتر به خاطر تشویق به خشونت جمعی شناخته می‌شود 4chan است که به دنبال خود 8chan را آورد و سپس به 8kun تبدیل شد. این سایت‌ها به این دلیل که در آن چندین مظنون تیراندازی دسته‌جمعی مانیفیست‌هایی را قبل از راه‌انداختن کشتار به اشتراک گذاشته بودند، بدنام است. معدود افرادی که مایل به دفاع بی‌چون‌وچرا از این سایت‌ها هستند از موضع مطلق‌گرایی آزادی بیان این دفاع را انجام می‌دهند. این استدلال قابل تأمل است. اما به لحاظ معماری نکته‌ای در مورد این سایت وجود دارد که آن‌هم شایسته توجه است: در 8kun هیچ الگوریتمی در کار نیست، این وب‌سایت فقط جامعه‌ای از کاربران است که آنچه را می‌خواهند در آن پست می‌کنند. مردم از 8kun برای انتشار ایده‌های نفرت‌انگیز استفاده می‌کنند اما دست‌کم جامعه 8kun وانمود نمی‌کند چیزی هست که نیست. بزرگ‌ترین پلتفرم اجتماعی اینترنتی اما ادعا می‌کند که بی‌طرف و طرفدار آزادی بیان است، درحالی‌که در حقیقت بین فید دو کاربر فیسبوک هیچ شباهتی وجود ندارد که بی‌طرفی این پلتفرم را نشان دهد. محیط‌های دست‌کاری‌شده الگوریتمی داده‌ها را به کاربر تغذیه می‌کنند، تجربه‌ی کاربر را دست‌کاری می‌کنند و در نهایت هم هیچ یک به‌منظور خدمت به این کاربر طراحی نشده‌اند. رد شواهد خشونت در دنیای واقعی را می‌توان به راحتی تا فیسبوک و 8kun دنبال کرد. اما 8kun کاربران خود و با محیط اطلاعاتی را که کاربرانش در آن پرسه می‌زنند، دست‌کاری نمی‌کند. هر دو سایت مضر هستند. اما فیسبوک برای بشریت فاجعه است.

گلنزر در این باره می‌گوید: «ایده یک «برنامه رایگان برای همه» تا وقتی که ندیدید مجموعه پلتفرم‌هایی که مدعی تعدیل محتوای‌شان هستند چه با خود به همراه می‌آورند واقعا مهم به‌نظر نمی‌رسد... شاید روی صفحه خون نپاشد اما می‌تواند صدمات واقعی زیادی وارد کند.»

دولت موقت؛

الگویی مطلوب برای حل منازعه یا بازگشت به گذشته؟

محمدهادی ابراهیمی

با نزدیک شدن به مرحله‌ی دوم مذاکرات میان افغانی، گمانه‌های زیادی در مورد دولت موقت از سوی نخبگان سیاسی و آکادمیک، در مورد مزیت‌ها و چالش‌های دولت موقت مطرح می‌شود. برخی از دولت موقت به‌عنوان سازوکاری مطلوب برای حل منازعه دفاع می‌کنند و برخی، دولت موقت را خلاف دموکراسی و عقب‌گرد می‌دانند. در این نوشته تلاش شده است تا به‌صورت واقع‌بینانه و منصفانه، به بررسی نقاط مثبت و منفی دولت موقت پرداخته شود. مدعی نویسنده این است که دولت موقت، با حفظ شرایطی، می‌تواند الگویی مطلوب برای حل منازعه باشد.

جلوگیری می‌کند. برای آشکار شدن بهتر نقاط قوت گزینه‌ی دولت موقت، ابتدا سه گزینه‌ی دیگر را به بررسی می‌گیریم.

یکی از گزینه‌هایی که برای حل منازعه مطرح می‌شود، این است که طالبان به‌عنوان حزبی سیاسی وارد ساختار کنونی افغانستان شوند و در رقابت‌های مسالمت‌آمیز، مانند انتخابات شرکت کنند، همان‌طوری که حزب اسلامی گلبدین حکمتیار با این الگو وارد پروسه‌ی صلح شد. اما باید گفت که این گزینه، از احتمال پایینی برخوردار است. چه این‌که روند کنونی مذاکرات نشان می‌دهد طالبان اصلا به چنین گزینه‌ای تمایل ندارند. طالبان همواره ساختار کنونی افغانستان را غیردینی و غیراسلامی دانسته‌اند، همیشه از تقابل اسلام و دموکراسی سخن زده‌اند و خود را مجاهد علیه حکومت دست‌نشانده و نظام غیراسلامی معرفی کرده‌اند. لذا طالبان به دلایل ایدئولوژیک خود، به چنین ساختاری وارد نخواهند شد؛ حتی اگر دلایل ایدئولوژیک را در نظر نگیریم، به دلایل سیاسی هم طالبان چنین اقدامی نخواهند کرد. ورود طالبان به ساختار کنونی به معنای مهر تأیید بر نظام کنونی و دموکراسی است، و این رفتار باعث می‌شود که شورش‌گری طالبان و به تعبیر خودشان جهاد طالبان، غیرمشروع تلقی شده و بدین سبب، طالبان بسیاری از جنگ‌جویان ایدئولوژی‌زده‌ی خود را از دست خواهند داد. تصمیم رهبران طالبان برای ورود به ساختار کنونی، باعث نارضایتی سربازان و جنگ‌جویان آنان می‌شود، جنگ‌جویانی که نظام کنونی را غیراسلامی دانسته و شورش‌گری خود را جهاد می‌دانند، لذا رهبران طالبان برای حفظ سربازان و جنگ‌جویان خود، هیچ‌گاه به‌عنوان حزبی سیاسی وارد ساختار کنونی افغانستان

نمی‌شوند. بر علاوه با توجه به نوعیت انتخابات افغانستان و با توجه به انتخابات‌های پرچنجال گذشته، احتمال این‌که انتخابات و رقابت مسالمت‌آمیز بتواند منازعه‌ی طالبان و دولت را حل کند، بعید است. انتخابات‌های گذشته به خوبی نشان داد که همواره بحران‌زا بوده و چه بسا باعث آن شده که دو رقیب، در یک روز اعلام ریاست‌جمهوری کنند. وقتی انتخابات میان دو رقیب که متعهد به اصول جمهوریت‌اند تا این میزان بحران‌زا باشد، چگونه می‌تواند بحران منازعه‌ی طالبان را حل کند؟

گزینه‌ی دوم که برای حل منازعه در نظر گرفته می‌شود، تشریک سهمی قدرت است. بدین معنی که قدرت، به گونه‌ی سهام‌وار میان طالبان و رهبران کنونی حکومت تقسیم شود. همان‌طور که تجربه‌ی حکومت وحدت ملی و حکومت کنونی، تجربه‌ای از تقسیم سهمی قدرت و کرسی‌های کابینه است، می‌توان حالتی را تصور کرد که در آن، قدرت میان دولت و طالبان، به گونه‌ی سهمی تقسیم شود. مراد از قدرت تنها قوه‌ی مجریه نیست، بلکه می‌تواند شامل کرسی‌های انتصابی در قوه‌ی مقننه و قضائیه هم شود. به‌نظر می‌رسد این گزینه هم با مشکلات گزینه‌ی قبلی مواجه است. تشریک سهمی قدرت، به معنای این است که طالبان، ساختار کنونی قدرت را پذیرفته‌اند و این عمل، باعث می‌شود تا جنگ‌جویان مجاهد خود را از دست بدهند. لذا احتمال این‌که طالبان با

این گزینه به شورش‌گری خود پایان بدهند، احتمال بعیدی است. از سویی، ساختار کنونی افغانستان، ساختاری ریاستی و متمرکز است، در نظام سیاسی افغانستان تمام قدرت در دست شخص رییس‌جمهور متمرکز شده است، حتی کابینه نیز نقشی مشورتی داشته و تا آنجا می‌تواند نقش اجرایی داشته باشد که رییس‌جمهور به کابینه تفویض کند. لذا تشریک چند کرسی از کابینه، نمی‌تواند قناعت طالبان را حاصل کند. از سویی، طالبان و جمهوریت از دو گفتمان متفاوت و چه بسا متناقض سخن می‌زنند، جمع‌شدن طرفداران این دو گفتمان در نهادهای تصمیم‌گیری، نتیجه‌ای جز تناقض در رفتار و تصمیم‌ها نداشته و مدیریت دولت را با مشکل جدی مواجه می‌کند.

گزینه‌ی بعدی، گزینه‌ی نامتمرکزسازی ساختار سیاسی است. این نامتمرکزسازی به گونه‌های مختلفی صورت می‌گیرد. می‌توان امور اجرایی را میان مرکز و حکومت‌های محلی تقسیم کرد و تا حدودی بر صلاحیت‌های حکومت‌های محلی افزود، و یا هم می‌توان نظام سیاسی افغانستان را از نظامی ریاستی، به نظامی پارلمانی و یا هم نیمه‌ریاستی تبدیل کرد و بدین واسطه قدرت را میان نخست‌وزیر و رییس‌جمهور تقسیم کرد. در تمام این حالات، قدرت از حالت تمرکز بیرون شده و زمینه‌ی مشارکت بیشتری را برای گروه‌های مختلف از جمله طالبان فراهم می‌کند. به‌نظر می‌رسد این گزینه، کارآمدترین گزینه‌ی

ممکن باشد. ساختار متمرکز قدرت، مشکل‌زا و بحران‌زا است، این ساختار زمینه را برای مشارکت فراهم نکرده و باعث بحران مشارکت و در پی آن بحران‌های متعدد دیگری می‌شود. حتی اگر مسأله‌ی طالبان در میان نباشد، باز هم ساختار متمرکز قدرت در جوامعی چندپارچه مانند افغانستان، محکوم به شکست است. راه حل برای مشارکت طالبان این است که نظام افغانستان، به سمت غیرمتمرکزسازی برود، اما مسأله‌ی اصلی این است که این حرکت، احتیاج به سازوکار حقوقی داشته و با قانون اساسی کنونی ناسازگار است. قانون اساسی افغانستان، نظام سیاسی این کشور را ریاستی تعریف می‌کند، لذا با این قانون اساسی نمی‌توان به سمت نامتمرکزسازی رفت مگر این‌که با تدویر لویه‌جرگه، قانون اساسی تعدیل شود. از سویی، رهبران کنونی حکومت تمایلی به نامتمرکزسازی قدرت و تضعیف جایگاه‌شان ندارند. هم حامد کرزی و هم اشرف غنی، همواره بر نظام متمرکز کنونی تأکید کرده و آن را خط سرخ‌شان خوانده‌اند. لذا نمی‌توان امیدوار بود که رهبران کنونی حکومت، اقدام به نامتمرکزسازی قدرت و تضعیف جایگاه خود کنند. لذا برای رسیدن به این گزینه‌ی مطلوب، باید به ایجاد دولت موقت اقدام شود. دولت موقت تنها یک مسیر گذار است، این دولت راه حل درازمدت نیست، تنها راه حلی است که گذار از یک مرحله‌ی منازعه را به مرحله‌ی مطلوب، مهیا می‌کند. البته باید توجه داشت که دولت موقت، به همان اندازه

منابعی محلی در بادغیس می‌گویند جنگل‌های پسته‌ی ولایت بادغیس به‌جای احیا و حفاظت از سوی حکومت، به کلان‌ترین منبع درآمد مالی طالبان تبدیل شده است. رییس‌جمهور کشور سه سال پیش در یک سفر رسمی هنگام سخنرانی‌اش، خطاب به مردم بادغیس گفته بود: «تا ۹ ماه دیگر روی چهار ثروت مهم ولایت بادغیس، یک طرح اساسی به راه می‌افتد. در قدم اول، مالداری ولایت بادغیس چگونه باید سرپا ایستاد شود، دوم جنگلات این ولایت خصوصا جنگلات پسته، سوم زراعت و چهارم صنایع دستی این ولایت احیا گردد، همین چهار امرتان به یک چهارچوب بدل می‌شود و تا چند ماه دیگر برای‌تان جواب می‌دهم.»

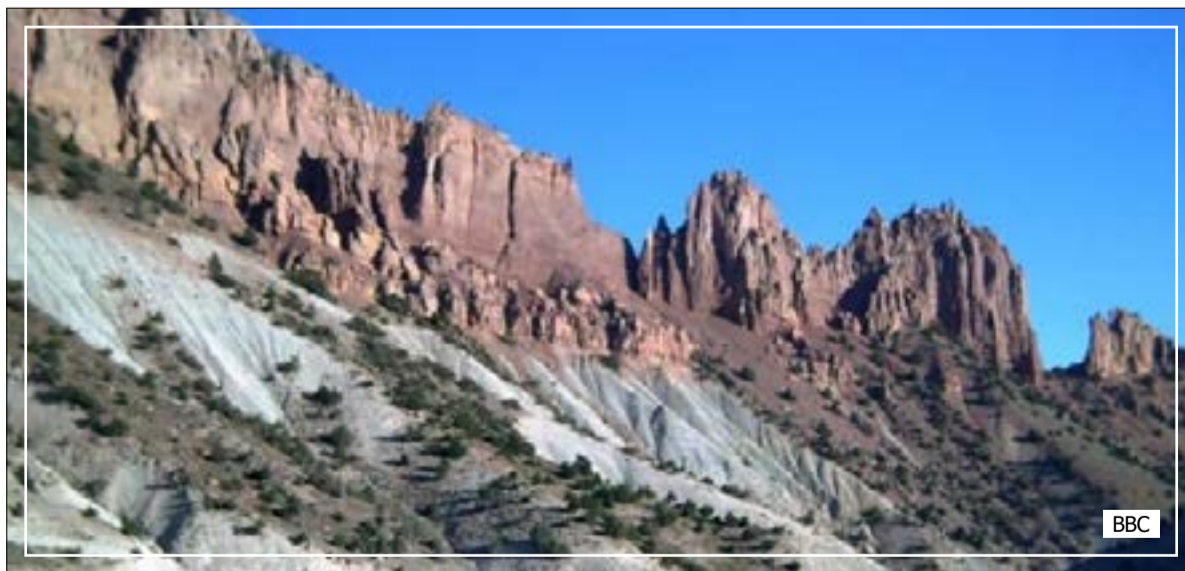
از این گفته‌ها ۳۶ ماه گذشت و تاکنون، نه‌تنها که رییس‌جمهور پاسخی در این باره به مردم بادغیس نداده است، بلکه سخن‌گویان ریاست‌جمهوری هم در پیوند به این وعده‌ی آقای غنی، حاضر به ارائه پاسخ به خبرنگار پیک نشده‌اند. یافته‌های حقیقت‌سنج پیک نشان می‌دهد که پس از این وعده‌ی رییس‌جمهور، نه‌تنها که هیچ کاری در بخش حفاظت از جنگل‌های پسته انجام نشده، بلکه اداره‌ی محلی بادغیس، حاکمیتی بر این جنگلات ندارد.

به‌گفته‌ی عزیز بیگ، رییس شورای ولایتی بادغیس، عواید سالانه‌ی جنگل‌های پسته‌ی این ولایت به ۱۰ تا ۱۲ میلیون دالر می‌رسد که آن‌هم از چندین سال به این سو به جیب طالبان می‌رود و هیچ عایدی به دولت افغانستان ندارد. آقای بیگ می‌افزاید که در سه سال پسین، هیچ برنامه‌ای برای احیای دوباره و حفاظت از جنگل‌های پسته از سوی اداره‌ی محلی عملی نشده و تنها کاری که انجام شده، این‌که برخی از باغداران به کمک چند مؤسسه

وعده‌ی ۹ ماهه رییس‌جمهور که سه‌ساله شد

درآمد پسته‌زارهای بادغیس به جیب طالبان می‌رود

محمدیونس رووفی - مرکز خبرنگاری تحقیقی پیک

BBC

این‌که وعده و عملکرد رییس‌جمهور مبنی بر احیا، حفاظت و بازپس‌گیری جنگل‌های پسته‌ی بادغیس در سه سال پسین به کجا انجامید و چه کاری در این بخش صورت گرفته است، مسئولان بخش مطبوعات ریاست‌جمهوری در پیام‌خانه‌ی وتس‌آپ‌شان به خبرنگار پیک گفته‌اند: «رییس‌جمهور کدام نیروی ویژه برای عملی کردن وعده‌هایش در ولایت‌ها ندارد.»

هزار متریک‌تن بوده که چندین برابر بیشتر از سال‌های گذشته است. این مقدار پسته از مجموع بیش از دوونیم میلیون درخت در مساحت بیش از ۳۹ هزار هکتار زمین به‌دست آمده که بیشتر از سوم حصه‌ی آن مربوط به جنگل‌های ولسوالی آب‌کمری این ولایت است. محمداکبر هوتک یک تن از بازرگانان میوه‌ی خُشک در غرب کشور، می‌گوید که طالبان و زورمندان محلی وابسته به این گروه، مالکان اصلی درختان پسته‌اند و سایر بازرگانان، پسته را از طالبان خریداری و به بازارهای کشور عرضه می‌کنند. ادعایی که سخن‌گویان طالبان و فرماندهان محلی آنان در بادغیس، به پاسخ آن چیزی نگفته‌اند.

«رییس‌جمهور کدام نیروی ویژه برای عملی کردن وعده‌هایش در ولایت‌ها ندارد»

اما این‌که وعده و عملکرد رییس‌جمهور مبنی

حاصل‌برداری از جنگل‌های پسته را ندارند. به‌گفته‌ی برخی از بازرگانان و کاروباریان پسته در ولایت بادغیس، هم‌اکنون یک کیلو پسته‌ی پروس‌نشده در بازار قلعه‌نو و غرب کشور از ۵۰۰ تا ۷۰۰ افغانی خرید و فروش می‌شود. مسئولان ریاست زراعت بادغیس می‌گویند که حاصلات پسته در سال روان نزدیک به ۳۶

پیامدهای ناگوار در برابر این سرمایه ملی کشور است. نعمت‌الله باشنده‌ی قلعه‌ی نو بادغیس به خبرنگار پیک می‌گوید که تا دو-سه سال پیش هنگام شول پسته، دوصد تا سه‌صد من (۸۰۰ تا ۱۲۰۰ کیلوگرام) پسته جمع‌آوری می‌کردند که درآمد خوبی بوده؛ اما این درآمدها اکنون همه به جیب طالبان می‌رود و آن‌ها اجازه‌ی

بین‌المللی باغ‌های کوچک پسته ایجاد کرده که آن‌هم تا بیشتر از ده سال آینده به ثمر خواهد رسید.

نان مردم به جیب طالبان

بیکارشدن صدها تن از باشندگان این ولایت که سالانه درآمد ناچیزی داشتند، از دیگر

زندگی مشقت‌بار معلولان و وعده‌های روی کاغذ حکومت

از یک میلیون افراد دارای معلولیت، ۱۸۰ هزار نفر را دولت تمویل مالی می‌کند

از امتیازات دیگر قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت مستفید نشده است: «در قسمت تداوی اشخاص دارای معلولیت اصلا ما را نمی‌پذیرند. وقتی مریض می‌شویم به توان خود مصرف می‌کنیم. در قسمت کار، شهرداری وعده کرده بود ۲۰ هزار غرفه به ما می‌دهد. تقریباً هشت هزار معلول درخواستی دادیم شهرداری گفت از توان‌شان نیست. در قسمت نمره زمین و آپارتمان قبلاً تلاش کردیم جای را نگرفت. وقتی عریضه می‌کردیم گم می‌شد.»

عاشق‌الله از اشخاص دارای معلولیتی است که می‌گوید دولت کاروبارش را بسته است و حمایت مالی که قرار بود دریافت کنند به نصف رسانده است. عاشق‌الله می‌گوید: «من از یک قسمت امتیازات استفاده کردیم به زور سوت، نه به زور قانون. اگر رشوت بدهیم معاش ما کامل پرداخت می‌شود اما معاش ما به قدری نیست که رشوت بدهیم.»

ملک‌محمد ملکزاده سال ۱۳۶۹ یک پایش را در اثر انفجار ماین از دست داد. او می‌گوید به خاطر عملی‌نشدن وعده‌های حکومت جلوی پارلمان آمده است. به گفته‌ی آقای ملک‌زاده بخشی از افراد دارای معلولیت کمک‌های اقتصادی دولت را دریافت نکرده است و ۵۰ درصد معاش یک تعداد دیگر اجرا نشده است: «یک تعداد از افراد دارای معلولیت که کار شاقه می‌کردند دولت آن‌ها را از ساحه برداشتند. خواست ما این است که سه درصد معلولین که توانایی دارند در سراسر افغانستان به کار استخدام شوند.»

عبدالمنان می‌گوید صددرصد معلول است اما از امتیازاتی که در قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت آمده از هیچ کدامش نتوانسته استفاده کند: «از دولت نه زمین گرفتیم و نه چیز دیگر. یکی دو دست یا دو پایش قطع است دولت می‌گوید شما اسناد تثبیت معلولیت ندارید. اسناد را خودشان گم کردند.»

آیا قانون تعدیل می‌شود؟

وزارت دولت در امور شهدا و معلولین از تعدیل قانون حمایت از معلولان سخن می‌زند و می‌گوید که مسوده قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت توسط آن‌ها نهایی شده و منتظر طی کردن پروسه قانونی‌اش است تا اجرایی شود: «کمسیون مشترک پارلمان و سنا هفته گذشته فیصله کردند که وزارت دولت در امور شهدا و معلولین، وزارت مستقل شامل بودجه شود. این فیصله به ریاست‌جمهوری رفت اگر رییس‌جمهور این فیصله را تأیید کند ما در مسوده نام وزارت را تغییر می‌دهیم و به وزارت عدلیه روان می‌کنیم.»

ضیال‌الحق فضل، سخن‌گوی وزارت دولت در امور شهدا و معلولین دلیل اعتراض جمعی از افراد دارای معلولیت را، برچیده‌شدن غرفه‌های آن‌ها در شهر کابل، قطع کمک‌های مالی دولت به کسانی که کارت‌های جعلی ساخته بودند، ربط می‌دهد: «سروی تازه ما نشان می‌دهد که حدود ۵۰ هزار کارت دریافت کمک برای معلولین جعلی است که این افراد از ما حقوق می‌گیرند. در یک سال گذشته ما ۳۰ هزار اسناد جعلی را تثبیت کردیم.» قرار گفته‌های آقای فضل شهرداری کابل طبق نقشه با بایومتریک کردن افراد به آن‌ها غرفه می‌دهد تا از بی‌نظمی جلوگیری کند و در این میان ۷ درصد مربوط به معلولان است.

مسئولان وزارت دولت در امور شهدا و معلولین ادعاهای افراد دارای معلولیت درباره دسترسی‌نداشتن آن‌ها و نبودن خدمات آموزشی و بهداشتی را رد می‌کند: «ما اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی به ده‌ها انستیتوت داریم. مرکز توان‌بخشی پیامبر اعظم در دارلمان در بخش‌های چشم، گوش و ساخت اعضای مصنوعی و مشوره‌های روان‌درمانی می‌تواند در بخش بازتوانی افراد دارای معلولیت را کمک کند.»

را نرسیدن دارو و واکسن می‌داند: «من خانم مریض بود وقتی به شفاخانه نور رفتم به‌خاطر یک فورم ۷۰ افغانی از من گرفت. گفت وزیر صاحب سر تمام مردم مانده. مه با پنج هزار افغانی که امسال دولت ۵۰ درصدش را نداده چه کار کنم؟»

آقای دیره تأکید می‌کند که دولت بارها به آن‌ها وعده داده که قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت را تعدیل می‌کند، اما تا حالا این قانون تعدیل نشده است: «سوم دسامبر ریاست‌جمهوری وعده کرد که قانون حمایت از معلولان را تعدیل می‌کند، اما تا هنوز خبری نیست.»

تعدادی از تجمع‌کنندگان جلوی دروازه‌های پارلمان می‌گویند وعده‌ها و امتیازاتی که دولت در قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت به آن‌ها داده، فقط روی کاغذ است و تنها کسانی از آن استفاده کرده که «شناخت» داشته‌اند و برای بقیه هنوز جنبه‌ی عملی پیدا نکرده است.

در ماده ۲۳ قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت، دولت وعده کرده برای بازتوانی افراد دارای معلولیت مراکز بازتوانی برای آن‌ها ایجاد کند، اشخاص دارای معلولیت می‌گویند که دولت تنها توانسته در سراسر افغانستان یک شفاخانه برای بازتوانی افراد دارای معلولیت ایجاد کند.

آصف رحیمی در سال ۱۳۶۵ در جنگ میان نیروهای دولتی و جنگ‌جویان مجاهدین معلول شده است. او می‌گوید نگران است که حمایت دولت از او قطع شود: «در وزارت شهدا و معلولین آوازه است که معاش معلولانی را که پیش از سال ۱۳۸۰ معلول شده باشد قطع می‌کند، به ما گفته شد به شفاخانه ۴۰۰ بستر برای تثبیت دوباره معلولیت خود برویم. در آن‌جا بهانه آورد و گفت به پیژنتون وزارت دفاع بروید. آن‌جا که رفتم گفت اسنادتان حریق شده.»

در ماده ۲۴ قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت گفته شده که «شهرداری‌ها حین توزیع نمرات زمین و در مرکز و ولایات با ۵۰ درصد تخفیف به افراد دارای معلولیت و وزارت انکشاف شهری و سایر ادارات ذی‌ربط حین توزیع آپارتمان‌های رهاشده سهمیه جداگانه را با تخفیف ۲۰ درصدی در قیمت آن برای معلولین بی‌سربانه اختصاص می‌دهند.»

آصف رحیمی اضافه می‌کند که او غیر کمک مادی دولت

عاشق‌الله: «اگر رشوت بدهیم معاش ما کامل پرداخت می‌شود، اما معاش ما به قدری نیست که رشوت بدهیم.»

“

اشخاص دارای معلولیت که تعدادشان به ده‌ها نفر می‌رسد از چند روز به این‌طرف جلوی دروازه‌ی شورای ملی برای تعدیل‌نشدن قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت، نبودن زمینه کار، محدودیت در استفاده از امتیازاتی که در این قانون ذکر شده و کسر ۵۰ درصدی معاش‌شان تجمع اعتراضی و خیمه‌تحصن برپا کرده‌اند. معترضان می‌گویند حکومت زندگی مشقت‌بار آنان را نمی‌بیند و وعده‌های حکومت روی کاغذ مانده است.

هادی خوش‌نویس گزارشگر

براساس آمار تخمینی وزارت دولت در امور شهدا و معلولین در سه سال گذشته حدود ۱۵ هزار نفر به جمع افراد دارای معلولیت اضافه شده است. آمار مجموعی افراد دارای معلولیت در کشور حدود یک میلیون اعلام شده که ۱۸۰ هزار نفر آن از حمایت مالی دولت مستفید می‌شوند.

دولت برای حمایت و کمک به افراد دارای معلولیت اولین قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت را در سال ۱۳۸۹ با سه فصل و ۴۰ ماده تدوین و اجرایی کرد، اما بخش‌ها و ماده‌هایی از این قانون توسط اشخاص دارای معلولیت و نهادهای مدافع حقوق آن‌ها تبعیض‌آمیز قلمداد شده و خواستار تعدیل آن هستند. با آن‌که دولت شش سال پیش از تعدیل قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت سخن زده بود اما از تغییر و تعدیل قانون هنوز خبری نیست.

اشخاص دارای معلولیت که تعدادشان به ده‌ها نفر می‌رسد از چند روز به این‌طرف جلوی دروازه‌ی شورای ملی برای تعدیل‌نشدن قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت، نبودن زمینه کار، محدودیت در استفاده از امتیازاتی که در این قانون ذکر شده و کسر ۵۰ درصدی معاش‌شان تجمع اعتراضی و خیمه‌تحصن برپا کرده‌اند. معترضان می‌گویند حکومت زندگی مشقت‌بار آنان را نمی‌بیند و وعده‌های حکومت روی کاغذ مانده است.

معترضان در گفت‌وگو با روزنامه اطلاعات روز می‌گویند که بنابر محدودیت‌ها و مشکلات از امتیازاتی که در قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت سخن گفته شده نتوانسته‌اند استفاده کنند. امتیازات مثل دسترسی به خدمات بهداشتی، آموزشی و تعلیمی، اختصاص نمرات زمین و آپارتمان از مواردی است که این افراد از عدم دسترسی به آن سخن می‌گویند.

وعده‌های روی کاغذ

بشیر دیره، به قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت دولت معترض است. او می‌گوید از امتیازاتی که دولت در «قانون حقوق و امتیازات اشخاص دارای معلولیت» برای آن‌ها وعده شده است استفاده نکرده است.

آقای دیره با اشاره به ماده چهار و هشت قانون حمایت از اشخاص دارای معلولیت می‌گوید که دولت باید تبعیض میان اشخاص دارای معلولیت جنگی و طبیعی را بردارد. او دلیل افزایش افراد دارای معلولیت مادرزادی و طبیعی

عبدالمنان از حمایت دولت از معلولان ناراضی است

که می‌تواند فرصت باشد، به همان اندازه تهدید است، و برای کاستن از میزان تهدید این مرحله، باید میکانیزم‌های مختلفی در نظر گرفته شود. از جمله این‌که باید میکانیزم‌های مشخصی در نظر گرفته شود تا رهبران دولت موقت، در حکومت بعدی نقش نداشته باشند، این شرط از آن رو است که رهبران دولت موقت، به نفع خود کار نکرده و به فکر کسب قدرت برای آینده‌ی خود نباشند، بلکه تنها به‌عنوان کسانی باشند که مسیر گذار را رهبری می‌کنند.

همان‌طور که در مقدمه گفته شد، دولت موقت با انتقادهای مختلفی روبرو است، از جمله این‌که این عمل، یک نوع عقب‌گرد و از بین بردن ساختار است. درحالی‌که چنین نیست، در دولت موقت ساختار و مراحل پایینی دولت بر جای خود باقی است. قوای سه‌گانه به کار خود ادامه می‌دهند. تنها تغییری که می‌آید در رهبران سطح بالای دولت و مدت رهبری آنان است. ساختار دولت بر جای خود باقی است. بر علاوه، باید به این نکته توجه داشت که مشکل اصلی در ساختار متمرکز است و با باقی این ساختار، نتیجه‌ای جز بحران دیده نمی‌شود. آنچه مهم است، کارآمدی است نه حفظ ساختار. وقتی ساختار کنونی کارآمد نیست، بهتر است که با دولت موقت به سمت ساختاری کارآمد حرکت کنیم.

از سویی برخی منتقدین مشکل دولت موقت را در مشروعیت آن می‌دانند، به باور این عده از منتقدین دولت موقت، از سوی مردم انتخاب نشده و به همین جهت خلاف مردم‌سالاری و جمهوری است و از بحران مشروعیت رنج خواهد برد. اما باید به این نکته توجه داشت که دولت موقت اگر با توافق هیأت‌های مذاکره‌کننده به‌وجود بیاید، دارای مشروعیت خواهد بود. زیرا بنابر فرض هیأت دولت نماینده‌ی حکومت هستند و حکومت نیز براساس رای مردم روی کار آمده است. به همین سان هیأت طالبان هم به‌عنوان نماینده‌ی طالبان دارای مشروعیت خواهند بود.

لذا دولت موقت نه عقب‌گرد است و نه هم با مشکل مشروعیت مواجه است. از سویی با توجه به مشکلات راه‌حل‌های دیگر، می‌توان گفت دولت موقت یکی از بهترین گزینه‌ها برای حل منازعه و شاید هم بهترین گزینه باشد. البته مشروط بر آن‌که میکانیزم‌هایی برای کارآمدی آن در نظر گرفته شود.

گزارش

بر احیا، حفاظت و بازپس‌گیری جنگل‌های پسته‌ی بادغیس در سه سال پسین به کجا انجامید و چه کاری در این بخش صورت گرفته است، مسئولان بخش مطبوعات ریاست‌جمهوری در پیام‌خانه‌ی وتساپ‌شان به‌خبرنگار پیک گفته‌اند: «رییس‌جمهور کدام نیروی ویژه برای عملی‌کردن وعده‌هایش در ولایت‌ها ندارد، بلکه مسئولیت اجرایی این وعده‌ها مربوط به اداره‌ی محلی هر ولایت است و شما می‌توانید از مسئولان محلی بپرسید.»

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری کشور نیز، اداره‌ی محلی بادغیس را مسئول پاسخ‌گویی در این زمینه می‌داند. اکبر رستمی، سخن‌گوی این وزارت، می‌گوید که ریاست زراعت و مقام‌های امنیتی ولایت بادغیس، مکلفاند در این باره پاسخ بدهند.

اگرچه عبدالنواب تائب، رییس زراعت و مالداری ولایت بادغیس، می‌پذیرد که در چند سال پسین کار چندانی در بخش احیا و حفاظت از جنگل‌های پسته‌ی این ولایت صورت نگرفته است، اما این‌که چرا هنوز جنگلات پسته از تصرف طالبان بیرون نشده و زیر حاکمیت دولت نیست، می‌گوید که مسئولیت امنیت و حفاظت از جنگل‌ها وظیفه‌ی آن‌ها نیست.

باین‌حال، حسام‌الدین شمس، والی ولایت بادغیس، حاکمیت و مالکیت صددرصد گروه طالبان را بر جنگل‌های پسته را رد کرده می‌گوید که مالک اصلی جنگل‌های پسته، مردم بومی این ولایت است. اما می‌پذیرد که در پیوند با تعهد رییس‌جمهور، تا اکنون کاری انجام نشده و تا سال پیش‌رو در این باره اقدام خواهند کرد.

بادغیس نزدیک به ۳۰ هزار هکتار جنگل پسته دارد. کمتر از یک قرن پیش مساحت این جنگل‌ها به نود هزار هکتار زمین می‌رسید.

جو بایدن دولت ترمپ را به «سنگ اندازی» در امور کلیدی امنیت ملی متهم کرد

دونالد ترمپ در دوران ریاست جمهوری اش سیاست «نخست آمریکا» را سرلوحه سیاست خارجی خود قرار داد که این باعث شد ائتلافها و معاهده‌های جهانی تضعیف شود. او پس از باخت به جو بایدن در انتخابات سوم نوامبر، تغییرات در پنتاگون را آغاز کرد و کریس میلر را به عنوان سرپرست وزارت دفاع منصوب کرد. میلر روز دوشنبه با انتشار بیانیه‌ای گفت تلاش‌های هماهنگی پنتاگون با تیم انتقالی قدرت «طی سه هفته گذشته از همکاری بین دولت‌های قبلی فراتر رفته است.» او افزود که وزارت دفاع آمریکا ترتیب ۱۶۴ مصاحبه با بیش از ۴۰۰ مقام را داده و بیش از پنج هزار صفحه سند فراهم کرده است که «بسیار فراتر از درخواست اولیه تیم انتقالی بایدن» است. سرپرست وزارت دفاع آمریکا تصریح کرد که پنتاگون «به صورت شفاف» به همکاری خود ادامه می‌دهد. تغییرات در پنتاگون در حالی صورت گرفته که تنش‌ها با ایران بالا گرفته است و دولت ترمپ حملات اخیر راکتی به سفارت ایالات متحده در عراق را به جمهوری اسلامی نسبت داده است. مقام‌های آمریکایی احتمال داده‌اند که ایران ممکن است در سالگرد کشته شدن قاسم سلیمانی، فرمانده سابق نیروی قدس سپاه پاسداران، در حملات پهنادی ۱۳ ماه جدی پارسل ارتش آمریکا دست به حملات تلافی جویانه بزند.

برتری که دشمنان ما ممکن است از آن بهره بگیرند پرهیز شود». موضع‌گیری رییس جمهوری منتخب پس از آن صورت گرفت که او همراه با کامالا هریس، معاونش، از سوی تیم‌های انتقال قدرت از جمله وزیر خارجه، وزیر دفاع و مشاور امنیت ملی منصوب خود، در زمینه امور امنیت ملی اطلاع‌رسانی شدند. آقای بایدن گفت تیم او پی برده است که نهادهای امنیتی در دوران ریاست جمهوری ترمپ «صدمات شدیدی دیده‌اند.» او تاکید کرد: «بسیاری از این نهادها از نظر پرسنل، ظرفیت و روحیه افت کرده‌اند. تمام این مسائل کار را برای دولت ما دشوارتر می‌سازد تا از مردم آمریکا محافظت کنیم و از منافع حیاتی خود در جهانی که تهدیدات مرتبا در حال تغییر هستند و دشمنان دائما خود را سازگار می‌کنند، دفاع کنیم.» رییس جمهوری منتخب همچنین در خصوص بازسازی ائتلاف‌های جهانی گفت که لازم است با تغییرات اقلیمی مبارزه کرد، به همه‌گیری کووید ۱۹ واکنش نشان داد و با تهدید رو به رشد چین مقابله کرد. آقای بایدن تصریح کرد: «در حال حاضر خلاء عظیمی وجود دارد. ما باید اعتماد و اطمینان جهانی را دوباره کسب کنیم که در حال یافتن مسیرهایی برای کار ما با ما یا بدون ماست.»

حال خروج دریافت کنیم». رییس جمهوری منتخب افزود: «این به نظرم قصور کوچکی نیست.» آقای بایدن که در محل سکونت خود در شهر ویلمینگتون ایالت دلاور صحبت می‌کرد، گفت که او به دنبال «تصویر روشنی» از دولت در حال خروج درباره وضعیت نیروهای آمریکایی در سراسر جهان است. او اظهار داشت تیم انتخابی اش باید «تصویری کامل از برنامه‌ریزی در حال انجام در خصوص بودجه وزارت دفاع و سایر آژانس‌ها دریافت کند تا از هرگونه سردرگمی با

اطلاعات روز: رییس جمهوری منتخب آمریکا دولت دونالد ترمپ را به «سنگ اندازی» در تماس بین مقام‌های دولتی و تیم انتخابی خود در زمینه امور کلیدی امنیت ملی متهم کرد. به گزارش رادیو فردا، جو بایدن روز دوشنبه هشتم جدی گفت تیم او که به دنبال جمع‌آوری اطلاعات ضروری برای انتقال قدرت است با «مانع‌تراشی» از سوی وزارت دفاع، پنتاگون، و اداره مدیریت و بودجه روبرو شده است. او اظهار داشت: «در حال حاضر نمی‌توانیم همه اطلاعاتی که در زمینه امور امنیت ملی لازم را داریم از دولت در

سفیر ایران در عراق:

نمی‌دانیم چه کسانی سفارت آمریکا را هدف گرفته‌اند

قبلی صورت گرفت، هیچ یک از نیروهای آمریکایی کشته نشدند و مدتی بعد اعلام شد که بعضی از آنها دچار مصدومیت شده‌اند. آقای مسجیدی در مصاحبه خود گفت که تنش میان ایران و آمریکا «بعد از پاسخ به ترور سردار سلیمانی متوقف شد.» در هفته‌های پایانی ریاست جمهوری دونالد ترمپ، گزارش‌ها و گمانه‌زنی‌های زیادی درباره احتمال افزایش تنش یا بروز درگیری نظامی با ایران منتشر شده است. جمهوری اسلامی، آمریکا و اسرائیل را به دامن زدن به تنش‌ها با هدف درگیر کردن ایران در روزهای پایانی دولت آقای ترمپ متهم می‌کند. مقام‌های دولتی ایران امیدوارند با روی کار آمدن جو بایدن، رییس جمهور منتخب آمریکا، این کشور به توافق هسته‌ای برگردد و تحریم‌های ایران را بردارد. هر چند که آقای خامنه‌ای هشدار داده که «دشمنی‌ها مخصوص آمریکای ترمپ نیست که با رفتن او تمام شود.»

پیشتر گروه عصائب اهل حق از گروه‌های شبه‌نظامی مورد حمایت ایران با انتشار ویدیویی نخست وزیر عراق را به خاطر بازداشت اعضای این گروه تهدید کرده بود. ایرج مسجیدی که خود از فرماندهان نیروی قدس سپاه و مشاور قاسم سلیمانی، فرمانده پیشین این نیرو بود، گفته است که انتقام کشتن آقای سلیمانی «ضرورتا نظامی نخواهد بود.» او گفته‌های آیت‌الله علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی را تکرار کرد که گفته بود اخراج نیروهای آمریکایی از منطقه، انتقام اصلی ایران از ایالات متحده خواهد بود. قاسم سلیمانی یک سال پیش در سفر به بغداد هدف حمله پهپادی نیروهای آمریکایی قرار گرفت و کشته شد. ایران به تلافی این حمله یکی از پایگاه‌های آمریکایی‌ها در عراق را موشک‌باران کرد. در آن حمله که با هماهنگی

ایران و آمریکا تبدیل شود. مقام‌های جمهوری اسلامی تلاش کرده‌اند هرگونه دخالت خود در حمله به سفارت آمریکا را رد کنند و بر خلاف هشدارها و تهدیدهای معمول لحنی آرام در قبال این تنش‌ها در پیش گرفته‌اند. **انتقام سلیمانی «ضرورتا نظامی نخواهد بود»** ایرج مسجیدی، سفیر ایران در عراق در مصاحبه خود بار دیگر گفت که ایران نقشی در حمله به سفارت آمریکا نداشته و مصطفی کاظمی، نخست وزیر عراق را «از دوستان قدیمی ایران» خطاب کرد که به گفته او رابطه خوبی با جمهوری اسلامی دارد. آقای کاظمی در روزهای اخیر هشدار داده که اجازه نمی‌دهد کسی با «سلاح غیرقانونی» آزادی و امنیت شهروندان عراقی را تهدید کند.

اطلاعات روز: سفیر ایران در عراق می‌گوید حکومت ایران نمی‌داند چه کسانی سفارت آمریکا در بغداد را هدف گرفته‌اند و «هرگز از چنین اقداماتی حمایت نمی‌کند.» به گزارش بی‌بی‌سی فارسی، ایرج مسجیدی در گفت‌وگو با یک شبکه تلویزیونی عراق گفت که ایران نمی‌خواهد عراق را به صحنه درگیری با آمریکا تبدیل کند و «از هیچ گروهی برای اقدام به حمله به سفارت حمایت نمی‌کند.» ده روز پیش ساختمان سفارت آمریکا در بغداد هدف حمله راکتی قرار گرفت و وزیر خارجه آمریکا گروه‌های شبه‌نظامی وابسته به ایران را متهم به انجام این حمله کرد. دونالد ترمپ، رییس جمهور آمریکا هم هشدار داد که اگر حتی یک آمریکایی در این حملات کشته شود ایران را مسئول می‌داند. از آن زمان تنش میان شبه‌نظامیان وابسته به ایران در عراق و دولت این کشور هم بالا گرفته و مقام‌های عراقی گفته‌اند که اجازه نمی‌دهند عراق به صحنه دعوا میان

کانون وکلای آمریکا جایزه النور روزولت برای ترویج جهانی حقوق بشر را به نسرین ستوده اهدا کرد

ستوده به دلیل فعالیت‌های حقوق بشری خود در ایران از سوی دادگاه انقلاب به ۳۳ سال حبس و ۱۴۸ ضربه شلاق محکوم شده و در حال تحمل این حکم در زندان قرچک ورامین است. او در اواخر ماه اسد سال جاری در اعتراض به شرایط زندانیان سیاسی به مدت ۴۶ روز دست به اعتصاب غذا زد. این وکیل و فعال حقوق بشر از ۱۷ ماه عقرب در پی ابتلا به کرونا از زندان به مرخصی فرستاده شد و ۱۳ ماه عقرب بار دیگر با تماس مسئولان قضایی به زندان قرچک بازگشت. یک روز بعد از بازگشت ستوده به زندان نیز طی مراسمی که در استکهلم برگزار شد، آن لاینده، وزیر خارجه سوئد جایزه نوبل آلترناتیو را به این وکیل مدافع حقوق بشر اهدا کرد. لاینده در این مراسم گفت: این جایزه به پاس «کنشگری شجاعانه» نسرین ستوده در «به خطر انداختن خود در دفاع از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی در ایران» به او اهدا می‌شود. پیش از این مقام‌های کشورهای اروپایی از جمله ۳۸ نماینده پارلمان آلمان و بازرسان ویژه حقوق بشری سازمان ملل متحد، خواستار آزادی نسرین ستوده شده بودند.

تلاش‌های زیادی را برای تصویب اعلامیه حقوق بشر به خرج داد گفت: «او بهتر از هر کسی شاهد این بوده است که چگونه جنگ همه دستاوردهای بشری را به تاراج می‌برد و غیر از جدایی ابدی، خشونت و کشتار انسان‌ها، دستاوردهای فرهنگی و اجتماعی را نیز از بین می‌برد.» ستوده با اشاره به درگذشت روث بیدر گینزبرگ، قاضی دیوان عالی آمریکا، در شهریور ماه، فقدان این «قهرمان عدالت» را به جامعه حقوقی آمریکا تسلیت گفت و تلاش‌ها او در جهت رفع تبعیض‌های جنسیتی و نژادی را ستود.

حق زندگی و امنیت شخصی، ممنوعیت بازداشت خودسرانه، استقلال دستگاه قضایی، دادرسی عادلانه، و دیگر حقوق این اعلامیه را با اهمیت دانست و مبنای تعامل شهروندان و دولت‌ها توصیف کرد. او همچنین به تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر با همت النور روزولت اشاره کرد و آن را نشانه همبستگی زنان دانست. ستوده با اشاره به اینکه النور روزولت به دلیل آشنایی نزدیک خود از واقعیت جنگ، برای جلوگیری از آن

اطلاعات روز: کانون وکلای آمریکا، روز دوشنبه نسرین ستوده، وکیل ایرانی را به علت «شهامت و سرسختی و اثربخشی‌اش در مبارزه برای دستیابی به قوانین عادلانه در ایران» به عنوان یکی از برندگان جایزه «النور روزولت برای ترویج جهانی حقوق بشر» در سال ۲۰۲۰ معرفی کرد. به گزارش ایران اینترنشنال، نسرین ستوده، وکیل زندانی، در پیامی ویدیویی که طی دوره مرخصی از زندان قرچک ضبط کرده بود، دریافت این جایزه را افتخاری بزرگ دانست و گفت: «حرفه‌ام را با همه افتخارات و مخاطراتی که نصیب کرده، دوست دارم و از اینکه همبستگی حرفه‌ای بین وکلای سراسر جهان وجود دارد خوشحال است.» او گفت: «از این فرصت مهم استفاده کنم و از تک‌تک افرادی که در سراسر جهان از من و همسرم در زمانی که زندانی بوده‌ام و خانواده‌ام تحت فشار هر روزه و تهدید بازداشت قرار داشتند، ما را مورد حمایت بی‌سابقه‌ای قرار دادند، تشکر می‌کنم. من با قدردانی از حمایت‌های ارزشمندتان همواره تاکید می‌کنم که همه اینها صرفا برای انجام وظایف حرفه‌ای‌ام بوده است.» نسرین ستوده اعلامیه حقوق بشر را میراثی برای همه انسان‌ها خواند و آزادی بشر، عدم تبعیض، منع شکنجه،

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: ذکی دریابی | zaki.daryabi2@gmail.com

سردبیر چاپی: م. علی جاوید مالکی | ۰۷۰۲۲۷۷۵۰۶

سردبیر آنلاین: الیاس نواندیش

گزارش‌گران و خبرنگاران: ابودرملک نژاد، جلیل رونق، خادم حسین کریمی، سهراب سروش، عابر شایگان، عبدالواحد حیدری، عصمت‌الله سروش، لطف‌علی سلطانی، لیاقت لایق، هادی خوشنویس و واجد روحانی

مترجم: جلیل پژواک

ویراستار: شیرمهریار

صفحه آرا: رضا مظفری

ارتباطات و روابط عمومی: محمدحسین جویا | شماره تماس: ۰۷۹۷۴۳۵۷۷۷ - ۰۷۶۷۱۵۲۰۶۲ | mjoya.dailyetilaatroz@gmail.com

ایمیل: dailyetilaatroz@gmail.com

آدرس: کابل، کارته‌سه | شماره تماس: ۰۷۲۹۱۱۹۵۵۱ - ۰۲۰۲۵۰۰۱۸۷ | توزیع: کانون فرهنگی زنگ صبح ۰۷۴۴۰۲۱۹۵۲

خبرهای کوتاه

یونایتد قرارداد کاوانی را تمدید می کند

باشگاه منچستریونایتد قصد دارد قرارداد مهاجم اروگوئه ای خود را برای یک فصل دیگر تمدید کند.

به نقل از ساکرن، ادینسون کاونی خرید جدید منچستریونایتد توانست عملکرد خوبی از خود ارائه دهد. او در هشت بازی که اغلب به عنوان بازیکن ذخیره به زمین بازی آمد موفق شد سه گل برای تیمش به ثمر رساند و پس گل دوم یونایتد برابر لسترسیتی را نیز به برونو فرناندس پرتگالی داد.

مسئولان باشگاه منچستریونایتد از عملکرد این بازیکن راضی هستند و قصد دارند قرارداد او را برای یک فصل دیگر تمدید کنند.

اوله گنار سولشایر سرمربی نرژوی منچستریونایتد گفت: قطعاً به ادینسون کاونی اعتماد داریم. او به خاطر قرنطینه چند هفته دیر به تیم اضافه شد و کیفیت بالای خودش را در بازیهای ما به خوبی ارائه داده است.

نیمکت نشینی های ایسکو و مارسلو: من هم مثل آنها ناراحتم چون بازیکنان بسیار خوبی هستند و دوست دارند هر هفته در ترکیب باشند اما در نهایت مثل همیشه تصمیم نهایی با من است. هر دو را درک می کنم و البته بازی های زیادی داریم و به همه بازی خواهد رسید.

تمدید قرارداد با راموس و لوکاس واسکز: این چالش همچنان باقی است. در این مورد قبلاً حرف زده ایم و شما موضع را می دانید. دوست دارم تمام بازیکنانی که باید تمدید کنند، در نهایت ماندنی شوند. برای من اینها بهترین بازیکنان دنیا هستند و می خواهم که تمدید کنند. واضح بگویم که دوست دارم این قضیه هرچه سریع تر حل و فصل شود چون به صلاح همه است.

وضعیت هازارد: او مشکلی برای بازی ندارد و در فهرست خواهد بود. ایده من این است که به تدریج وارد ترکیب ثابت شود. بازی قبلی تصمیم بر این شد که به میدان نرود ولی الان روی فرم است و روزهاست بدون مشکل تمرین می کند.

بدی بود و پاندمی کرونا بسیاری از خانواده ها را داغدار کرد و شک ندارم که به عنوان یک سال سیاه و بد از آن یاد خواهد شد»
الچه: تیم بسیار خوبی است و بازیکنان باکیفیتی در اختیار دارد. الچه فوتبال خوبی بازی می کند و ما را به زحمت خواهد انداخت. برای پیروزی باید بهترین نمایش مان را ارائه دهیم.

خطر مصدومیت ها: هر سه روز بازی داریم و طبیعتاً همه تیم ها با خطر مصدومیت بازیکنان شان روبرو هستند. این شرایط برای همه یکسان است. من بارها گفته ام که هرگز روی بازیکنانم ریسک نمی کنم. هر زمان شرایط بازیکنی ۱۰۰ درصد نبوده، به میدان هم نرفته است. سطح رقابت بسیار بالاست و هر هفته بازی های سنگینی داریم. باید مراقب و مهیا بود.
دخالته بازیکن در تصمیمات مربی: خیر، در رئال از این داستان ها نداریم. من با دستیارانم در مورد مسائل فنی تصمیم می گیریم و بازیکنان اصلاً وارد این قضایا نمی شوند. اینجا وظایف تعریف شده است.

سریع تر تمدید کنید

هشدار زیدان به پرز در مورد سرخیو راموس

امتیاز است و در رده دوم قرار دارد. رئال در جنوری بازی هایی فشرده را باید انجام دهد.

زین الدین زیدان در ارزیابی خود از سال ۲۰۲۰ گفت: از لحاظ ورزشی که دو جام کسب کردیم و همه چیز خوب بود. هدف ادامه همین روند در سال ۲۰۲۱ است ولی از لحاظ اجتماعی سال بسیار

زین الدین زیدان در نشست خبری دیروز خود صراحتاً تأکید کرد که باشگاه کار تمدید با سرخیو راموس و لوکاس واسکز را سرعت ببخشد.

رئال مادرید امشب در زمین الچه به میدان خواهد رفت که آخرین بازی این تیم در سال ۲۰۲۰ خواهد بود. رئال با دو بازی بیشتر از اتلتیکو با همشهری خود هم

نگرانی لپارد از تعویق بازی چلسی با منچسترسیتی

فرانک لمپارد می گوید انتظار دارد به دلیل شرایط اپیدمی کرونا در انگلیس دیدارهای آتی تیمش با مشکل مواجه شود.

فرانک لمپارد سرمربی چلسی بعد از تساوی ۱-۱ تیمش مقابل استون ویلا می گوید انتظار دارد شیوع بیشتر کرونا در انگلیس روی بازی های آتی تیمش تأثیر بگذارد.

صحبتهای لمپارد بعد از این مطرح شد که دیدار دو تیم منچسترسیتی و اورتون به دلیل ابتلای چند بازیکن سییتی به ویروس کرونا به تعویق افتاد. چلسی طبق برنامه باید روز یکشنبه با منچسترسیتی دیدار کند و لمپارد می گوید انتظار دارد این دیدار و دیدار بعدی تیمش در جام اتحادیه با تغییر تاریخ مواجه شود.

درحالیکه مجموعه تمرینی منچسترسیتی در حال حاضر به دلیل ترس از شیوع بیشتر کرونا در این تیم بسته شده برگزاری دیدار یکشنبه آینده مقابل چلسی هم در حاله ای از ابهام قرار دارد. اما اگر این اتفاق بیفتد و بازی روز یکشنبه چلسی به تعویق بیفتد این تیم در ادامه با دشواری های زیادی مواجه خواهد شد و تقویم مسابقاتش فشرده تر از قبل می شود. لمپارد در این باره گفت: باید صبر کنیم و ببینیم در نهایت چه تصمیمی گرفته می شود. بله ما در روزهایی حساس هستیم و دوره سختی را سپری می کنیم. با توجه به افزایش شیوع کرونا وضعیت کشور بحرانی است. من معتقدم تا یکی دو روز آینده شرایط مشخص تر می شود ولی هدف ما این است که هر دو تیم بتوانند در امنیت باشند. اگر این تضمین داده نشود بازی ما با منچسترسیتی برگزار نخواهد شد.

رادیو کاتالونیا:

مسی و سوارز در تیم دیوید بکهام

رادیو کاتالونیا مدعی شد لیونل مسی و لویس سوارز قصد دارند از سال ۲۰۲۲ بار دیگر همبازی شوند اما نه در بارسلونا بلکه در اینترمیامی، تیم دیوید بکهام در لیگ آمریکا.

ژاوی کامیوس روزنامه نگار اسپانیایی در رادیو کاتالونیا ادعایی بزرگ مطرح کرد و گفت لیونل مسی و لویس سوارز در حال برنامه ریزی هستند تا در آینده دوباره با هم همبازی شوند. ولی بر خلاف میل هواداران بارسا، مسی و سوارز برای همبازی شدن در بارسلونا برنامه ریزی نمی کنند بلکه هدف شان پیوستن به تیم اینترمیامی در آمریکا است.

این روزنامه نگار اسپانیایی می گوید لویس سوارز و لیونل مسی که دوستانی صمیمی هستند با اینکه سوارز حالا در اتلتیکو مادرید به سر می برد ولی تماس هایشان را قطع نکرده اند. این دو با هم به توافق رسیده اند که در تیم اینترمیامی که در لیگ MLS آمریکا حضور دارد و مالکیتش در دست دیوید بکهام است دوباره همبازی شوند.

البته رادیو کاتالونیا در این گزارش خود مدعی است که این اتفاق زودتر از سال ۲۰۲۲ نخواهد افتاد و اگر همه چیز طبق برنامه پیش برود از سال آینده میلادی شاهد همبازی شدن این دو ستاره در اینترمیامی خواهیم بود.

گوتزه:

اشتباه کردم کلوپ را ترک کردم و به پپ پیوستم

۲۵ میلیون یورویی راهی بایرن مونیخ شد که پپ گواردیولا را به عنوان سرمربی روی نیمکت می دید. اما گوتزه که حالا ۲۸ ساله است در آن زمان که انتظارات زیادی از او به عنوان یک ستاره جوان آینده دار می رفت نتوانست خودی نشان بدهد و سه سال بعد به باشگاه سابقش دورتموند برگشت. ماریو گوتزه که حالا به تیم آینده هالند پیوسته درباره انتقال معروفش از دورتموند به بایرن مونیخ به رسانه ای هالندی گفت: «می خواستم خودم را به چالش بکشم و فلسفه پپ را بشناسم. ما با بایرن سه بار به نیمه نهایی لیگ قهرمانان رسیدیم و گواردیولا به من یاد داد که فوتبال را با نگاهی جدید و کاملاً متفاوت ببینم. گواردیولا بازیکنش را در نقاط مختلف زمین و در پستهای مختلف محک می زند. آرین روبن خوب می داند من چه می گویم».

گوتزه اما در پایان ضمن ستایش از یورگن کلوپ سرمربی وقت دورتموند به خاطر انتقالش به بایرن ابراز پشیمانی کرد و گفت: «حالا که فکر می کنم به این نتیجه می رسم که باید در تیم یورگن کلوپ می ماندم. اما معنی حرفم این نیست که رفتن به بایرن اشتباه بود. من کلوپ را یکی از مهمترین چهره های زندگی ام می دانم. بین من و یورگن رابطه ای برقرار است که سراسر اعتماد است».

ماریو گوتزه می گوید از ترک دورتموند و پیوستن به بایرن مونیخ پشیمان بوده و معتقد است باید مدت بیشتری زیر نظر یورگن کلوپ کار می کرد.

ماریو گوتزه ستاره فراموش شده فوتبال آلمان می گوید از اینکه در سال ۲۰۱۳ باشگاهش دورتموند را ترک کرده و به بایرن مونیخ پیوسته پشیمان است و به خاطر این تصمیم افسوس می خورد. گوتزه از یورگن کلوپ سرمربی وقت دورتموند به عنوان یکی از مهمترین چهره های زندگی اش یاد کرد و گفت باید مدت بیشتری زیر نظر او بازی می کرد.

ماریو گوتزه که در سال ۲۰۱۳ در اوج شهرت بود در یک انتقال بزرگ باشگاه دورتموند که هدایتش با یورگن کلوپ بود را ترک کرد و با قراردادی

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت امور سرحدات و قبایل

ریاست تدارکات
امریت تدارکات

د افغانستان اسلامي جمهوري دولت
د سرحدونو او قبایلو چارو وزارت

موضوع: اعلان داوطلبی تدارک (۲۴) قلم فرنیچریاب
شماره دعوت به داوطلبی: (MOBTA/1400/NCB/OPT/G.011).

وزارت امور سرحدات و قبائیل از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت می نماید، تا در پرسه تهیه و تدارک (۲۴) قلم فرنیچریاب این وزارت بابت سال مالی ۱۴۰۰ اشتراک نموده، ضم آفر خویش جواز فعالیت و شرایط اهلیت مندرج شرطنامه را مد نظر گرفته و آفرهای سربسته خویش را مطابق شرایط شرطنامه به لسان (دری یا پشتو) طبق قانون و طرزالعمل تدارکات عامه افغانستان از تاریخ نشر اعلان الی (۲۱) روز ارائه نماید. توزیع شرطنامه و تسلیمی آفرها الی ساعت (۰۹:۳۰) بجه قبل از ظهر (۲۱) یوم بعد از نشر اعلان که آخرین معیاد ضرب الاجل تسلیمی آفرها می باشد صورت می گیرد آفرهای دیر رسیده و اینترنتی پذیرفته نمی شود. تضمین آفر مبلغ (۳۴۵،۰۰۰) سهد و چهل و پنج هزار افغانی بوده که داوطلبان آنرا به شکل گرنٹی بانکی و یا پول نقد در داخل آفرهای سربسته خویش ارایه بدارند.

داوطلبان واجد شرایط می توانند شرطنامه را به شکل سافت در فلش از آدرس ذیل اخذ نمایند. آدرس: ناحیه ۹، ریاست تدارکات منزل تحتانی وزارت امور سرحدات و قبائیل مکروریان سوم جوار ستره محکمه، کابل افغانستان.

نوت: در صورتیکه تاریخ معین شده برای تسلیمی آفرها به روز رخصتی تصادف نماید آفرها در روز بعدی کاری در همان ساعت تعیین شده تسلیم و بازگشایی خواهند شد.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت امور سرحدات و قبایل

ریاست تدارکات
امریت تدارکات

موضوع: اعلان داوطلبی تدارک (۶۱) قلم وسایل الکترونیکی
شماره دعوت به داوطلبی: (MOBTA/1400/NCB/OPT/G.012).

وزارت امور سرحدات و قبائیل از تمام داوطلبان واجد شرایط دعوت می نماید، تا در پرسه تهیه و تدارک (۶۱) قلم وسایل الکترونیکی این وزارت بابت سال مالی ۱۴۰۰ اشتراک نموده، ضم آفر خویش جواز فعالیت و شرایط اهلیت مندرج شرطنامه را مد نظر گرفته و آفرهای سربسته خویش را مطابق شرایط شرطنامه به لسان (دری یا پشتو) طبق قانون و طرزالعمل تدارکات عامه افغانستان از تاریخ نشر اعلان الی (۲۴) روز ارائه نماید. توزیع شرطنامه و تسلیمی آفرها الی ساعت (۰۹:۳۰) بجه قبل از ظهر (۲۴) یوم بعد از نشر اعلان که آخرین معیاد ضرب الاجل تسلیمی آفرها می باشد صورت می گیرد آفرهای دیر رسیده و اینترنتی پذیرفته نمی شود. تضمین آفر مبلغ (۲۲۰،۰۰۰) دود و بیست هزار افغانی بوده که داوطلبان آن را به شکل گرنٹی بانکی و یا پول نقد در داخل آفرهای سربسته خویش ارایه بدارند.

داوطلبان واجد شرایط می توانند شرطنامه را به شکل سافت در فلش از آدرس ذیل اخذ نمایند. آدرس: ناحیه ۹، ریاست تدارکات منزل تحتانی وزارت امور سرحدات و قبائیل مکروریان سوم جوار ستره محکمه، کابل افغانستان.

نوت: در صورتیکه تاریخ معین شده برای تسلیمی آفرها به روز رخصتی تصادف نماید آفرها در روز بعدی کاری در همان ساعت تعیین شده تسلیم و بازگشایی خواهند شد.

آتش‌بسی که هرگز نقض نشد؛ درس‌هایی از روند صلح السالوادور برای افغانستان

افغانستان داشته باشد:

۱. آتش‌بس و دی‌آر

اولین درسی که افغانستان می‌تواند از روند صلح السالوادور بیاموزد، برقراری آتش‌بس و توقف جنگ است. بر بنیاد مقاله «در السالوادور آتش‌بس در السالوادور ضروری بود و در افغانستان نیز وجود خواهد داشت» هنگامی که آتش‌بس توافق شد و طرف‌ها به پایندی تعیین به شرایط تمایل نشان دادند، روند دی‌آر باید آغاز شود. دی‌آر یکی از مولفه‌های اصلی روند صلح السالوادور بود.

خلع سلاح سبب پایان دادن ساختار نظامی چریکی و اصلاح بخش امنیتی موفقیت‌آمیز و همچنان عامل ادغام جبهه آزادی ملی در اجتماع و سیاست شد. السالوادور از زمان مذاکرات صلح تاکنون دارای دو رئیس‌جمهور از جبهه آزادی ملی بوده که از ایجاد مشکل در انتقال قدرت اجتناب کرده‌اند.

مکانیسم‌های ادغام مجدد سیاسی طالبان - به‌ویژه در سطح جامعه و منطقه‌ای - باید شامل جامعه مدنی باشد و حقوق اساسی زنان و اقلیت‌های قومی را در نظر بگیرد و گروه‌ها و جناح‌های مختلف قومی به‌شمول هزاره‌ها، تاجیکان، احزاب رقیب پشتون و سایر گروه‌های زبانی و مذهبی باید کاملاً در روند صلح ادغام شوند.

۲. اهمیت نقش سازمان ملل به‌عنوان میانجی

میانجی‌گری سازمان ملل عامل اصلی موفقیت در مذاکرات صلح السالوادور بود. طرف‌های رقیب در السالوادور، بدون میانجی‌گری شخص ثالث بی‌طرف در مذاکره، قادر به ایجاد تعهدات معتبر برای خلع سلاح یا ایجاد اعتماد بین جبهه آزادی ملی و رهبران دولت نبودند.

واقعیت این است که یک میانجی‌گری بالقوه سازمان ملل متحد از دید طالبان می‌تواند طرف‌دار غرب باشد، چنانچه که طالبان از حضور ایالات متحده و ناتو در افغانستان شاکی است. هرچند که گفته می‌شود طالبان در طول درگیری‌ها، به‌ویژه در مورد مسائل بشردوستانه، با نماینده یوناما در افغانستان تماس‌های غیر رسمی داشته‌اند.

در صورت عدم پذیرش سازمان ملل از سوی طالبان، فردی که می‌تواند از یک سازمان اسلامی باشد و بتواند اعتباری نزد بازیگران در روند صلح کسب کند، نقش میانجی را پیش ببرد.

۳. همه‌شمول بودن روند

گفت‌وگوهای صلح در افغانستان باید شامل جامعه مدنی و گروه‌ها و جناح‌های مختلف در داخل کشور باشد. نقش جامعه مدنی و زنان در روند السالوادور نا دیده گرفته شد و خشونت‌های جاری در السالوادور را ناشی از نا دیده گرفتن نقش زنان و جامعه مدنی در روند صلح این کشور می‌دانند. به همین دلیل است که بر همه‌شمول بودن روند صلح افغانستان از جمله بر شمولیت زنان، باشندگان مناطق دورافتاده روستایی و جامعه مدنی به‌عنوان یک اولویت تأکید می‌شود.

۴. اهمیت مشارکت در توسعه

توافقنامه‌های صلح باید بر فرصت‌های فراوان و پایدار برای مشارکت جنگجویان سابق در توسعه را تأکید کند. از آن‌جا که ممکن است رهبری یک کشور پس از جنگ قادر به اجرای این امر نباشد، بودجه بین‌المللی توسط ایالات متحده، اتحادیه اروپا، بانک توسعه آسیایی، بانک جهانی یا سایر تمویل‌کنندگان دو جانبه، برای تسهیل این تلاش باید دست کم برای یک دهه در دسترس باشد.

بودند. طرف سازمان ملل توسط دو سوتو و ماراک گولدینگ، معاون دبیرکل امور صلح هدایت می‌شد. پرز د کونلاز نیز در مقاطع حساس شرکت می‌کرد.

در دسامبر ۱۹۹۱ طرفین اعلام کردند که به توافقنامه‌های دست یافته‌اند که همراه با توافقاتی سن خوزه، مکزیکو سیتی و نیویورک، مذاکرات مربوط به همه موارد اساسی را تکمیل می‌کنند. در پنجم جنوری ۱۹۹۲ بود که درباره تقویم اجرای توافق‌نامه‌ها و همچنین خلع سلاح نیروی مسلح جبهه آزادی ملی و ادغام مجدد آن‌ها بحث شد. در ۱۳ جنوری ۱۹۹۲ اعلام شد که مذاکرات مربوط به تمام موضوعات برجسته در هنگام امضای قانون نیویورک نهایی شده است و این امر راه را برای امضای توافق نهایی در مکزیکو سیتی باز کرد. سر انجام در ۱۶ جنوری ۱۹۹۲ توافق‌نامه‌ها طی یک مراسم رسمی در «قلعه چاپولتپیک» به امضای رسید.

روند صلح السالوادور تا به امروز به‌عنوان پایه و اساس عملیات بین‌المللی عمل کرده است، و سایر تلاش‌های سازمان ملل متحد در راستای صلح‌سازی برخی از جنبه‌های روند صلح السالوادور را شبیه‌سازی می‌کند. «توافق‌نامه ۱۹۹۲ چاپولتپیک» معیاری را برای تغییر روابط بین مردم و نهادهای دولتی ایجاد کرد. این توافق‌نامه‌ها از طریق مداخلات ویژه‌ای که نگرانی‌های مربوط به آزادی سیاسی، نقش ارتش و جذب جان‌بازان و رزمندگان سابق در جامعه السالوادور را برطرف می‌کرد، مانع بروز مجدد خشونت در السالوادور شد.

از مهم‌ترین دستاوردهای این توافق‌نامه، می‌توان به کاهش نقش و تعداد نیروهای مسلح السالوادور، ایجاد نیروی پلیس غیرمسلح، به رسمیت شناختن جبهه آزادی ملی به‌عنوان یک حزب سیاسی قانونی، و اجرای برنامه‌های کارآمد خلع سلاح و ادغام مجدد نام برد. بیست و پنج سال بعد از امضای توافق‌نامه، خشونت سیاسی تقریباً وجود ندارد و هیچ یک از دو جانب، آتش‌بس را نقض نکرده‌اند.

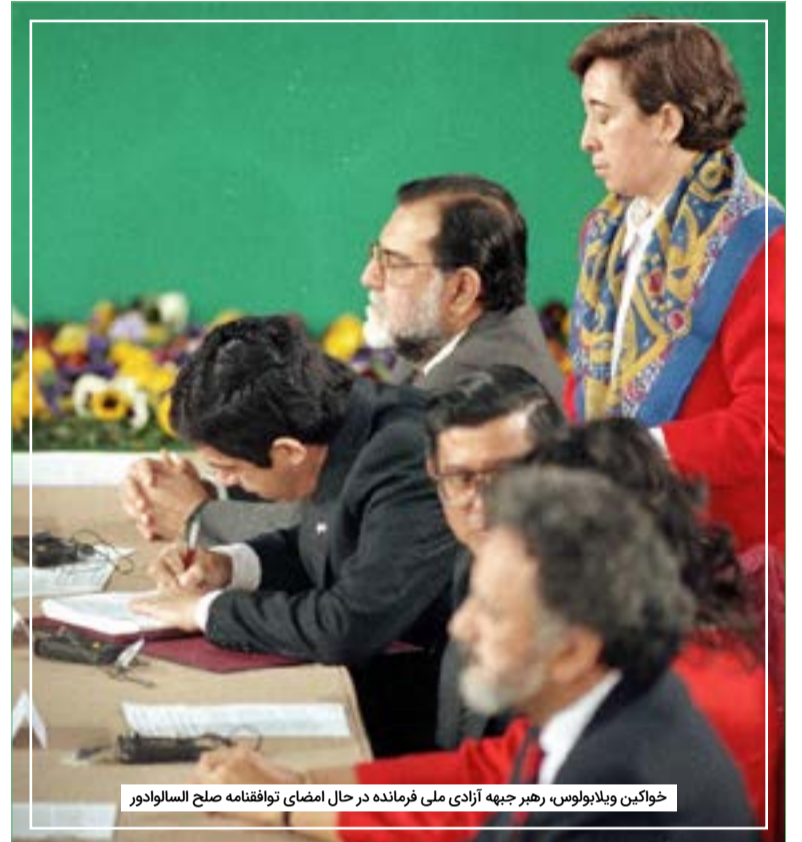
درس‌های توافق‌نامه چاپولتپیک برای افغانستان

طوری‌که قبلاً هم ذکر شد، سازمان ملل متحد هنوز هم روند صلح السالوادور را به‌عنوان معیار در راستای تغییر روابط دولت-مردم شبیه‌سازی می‌کند و با وجود اختلافات جدی افغانستان و السالوادور در همگونی جمعیت، در هردو مقیاس نژادی و مذهبی، طوری‌که مقاله مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی می‌گوید، روند صلح السالوادور می‌تواند درس‌های آموزنده برای

ملل مقاومت می‌کرد، زیرا مشارکت شخص ثالث به‌طور ضمنی جبهه آزادی‌بخش ملی را به‌عنوان یک طرف در مذاکره رسمیت می‌بخشید. جبهه آزادی‌بخش ملی پس از یک حمله قاطعانه در نوامبر ۱۹۸۹، یک پیشنهاد واضح در مورد مشارکت سازمان ملل متحد به‌عنوان میانجی بین طرف‌های درگیر را ترسیم کرد و رسماً خواستار میانجی‌گری سازمان ملل شد. در عین زمان دولت السالوادور مدل خاص پیشنهادی خود را برای مشارکت سازمان ملل ارائه داد که نقش میانجی را رد می‌کرد و به جای آن نقش «تسهیل‌کننده» را پیشنهاد می‌کرد.

سرانجام در دسامبر ۱۹۸۹ دولت و جبهه آزادی‌بخش ملی رسماً خواستار مشارکت دبیرکل برای تسهیل راه حل سیاسی شدند. در همان ماه در جریان اجلاس سران قدرت‌های بزرگ در مالتا، جورج اچ. بوش رئیس‌جمهور وقت آمریکا و میخائیل گورباچف، رئیس‌جمهور وقت اتحاد جماهیر شوروی توافق کردند که یک راه حل سیاسی برای بحران آمریکای مرکزی را بیابند و از تشدید نظامی بیشتر جلوگیری کنند. در جنوری ۱۹۹۰ در جلسه‌ای بین کریستیان، رئیس‌جمهور السالوادور و پرز د کونلاز، کریستیان آغاز مجدد گفت‌وگو با جبهه آزادی ملی را با کمک سازمان ملل متحد، تحت شرایط قطعنامه ۶۳۷ شورای امنیت پذیرفت و اظهار داشت که سازمان ملل باید به گفت‌وگوی مستقیم بین دولت وی و جبهه آزادی‌بخش ملی تحت عنوان اسکوپولس دوم و دقیق‌تر بر اساس «اعلامیه روسای جمهوری آمریکای مرکزی در دسامبر ۱۹۸۹» کمک کند، که خواستار خلع سلاح جبهه آزادی ملی و آتش‌بس به‌عنوان پیش شرط گفت‌وگو - و نه مذاکره - بین طرف‌داران جنگ بود.

سازمان ملل متحد نیز به نوبه خود با گرایش به میانجی‌گری تغییر جهت داد و پیشنهادات مشخصی را برای شکستن بن‌بست‌های مختلف و ادامه روند ارائه داد. بین مارچ تا اپریل ۱۹۹۰، مذاکرات بین دو طرف در جنوا انجام و منجر به توافق‌نامه‌ی چارچوب مذاکرات شد که در چهارم اپریل منعقد شد. این چارچوب، هدف، روش مذاکرات و نقش سازمان ملل را مشخص کرد. طبق روال روزانه، روند مذاکره توسط تیم‌های سه نفره انجام می‌شد. تیم مذاکره‌کننده دولت عمدتاً شامل شش عضو به‌شمول دو وزیر، معاون رئیس‌جمهور و سه غیرنظامی بود. رئیس‌جمهور کریستیان به دور آخر مذاکرات که در دسامبر ۱۹۹۱ در مقر سازمان ملل در نیویورک برگزار شد، پیوست. اعضای تیم جبهه آزادی‌بخش ملی شامل رهبران سیاسی و اعضای فرماندهی کل

خواکین ویلابولوس، رهبر جبهه آزادی ملی فرمانده در حال امضای توافقنامه صلح السالوادور

قلمه فرامرز

گزارشگر

جنگ السالوادور

بخشید. سه عضو گروه کنتادورا به‌شمول مکسیکو، کلمبیا و ونزوئلا، همراه با اسپانیا، به‌عنوان «گروهی از دوستان دبیرکل سازمان ملل» در روند صلح السالوادور عمل کردند. برای اولین بار در سال ۱۹۸۳ بود که جبهه آزادی‌بخش ملی اجتماعی را در مورد نیاز به گفت‌وگو و مذاکره با دولت ایجاد کرد، و از یک بحران داخلی بر سر این مسأله عبور کرد. بین اکتبر ۱۹۸۱ و سپتامبر ۱۹۸۹، هنگامی که اولین جلسه بین دولت و جبهه آزادی‌بخش در مکسیکوسیتی برگزار شد، حدود ده پیشنهاد از سوی جبهه آزادی‌بخش ملی ارائه شد که بیان‌گر تمایل شورشیان به گفت‌وگو و مذاکره بدون پیش شرط بود. اما تمام این ده پیشنهاد از سوی دولت السالوادور که پیروزی کامل نظامی‌اش را پیش‌بینی می‌کرد، رد شد.

با این حال، تا سال ۱۹۸۹ تلاقی در بن بست در میدان جنگ، تکامل سیاسی جبهه آزادی‌بخش ملی و اتحاد ملی جمهوری خواهان، نمایندگی برخی از قدرت‌مندترین بخش‌های نخبه السالوادور، کاهش حمایت‌های مردمی از جنگ، بسیج گروه‌های اجتماعی برای پایان دادن به درگیری، انزوای فزاینده طرف‌های درگیر، اقدامات دیپلماتیک رو به رشد بین‌المللی و پایان حمایت ایدئولوژیک و مادی از متحدان جنگ سرد، شرایط مناسبی را برای انجام مذاکرات جدی صلح ایجاد کرد. برعلاوه، احتمال دخالت سازمان ملل متحد واقع بینانه‌تر می‌شد.

جبهه آزادی‌بخش ملی از مشارکت سازمان ملل در نخستین نشست رسمی خود با دولت، که در سپتامبر ۱۹۸۹ در مکسیکو سیتی برگزار شد، حمایت کرده بود اما فقط ایده‌های مهمی در مورد نقش سازمان ملل در روند کار داشت. از طرف دیگر، دولت در برابر مشارکت سازمان

جنگ داخلی در السالوادور از سال ۱۹۷۷ که «جنرال کارلوس هومبرتو رومرو» با تقلب در انتخابات رییس‌جمهور السالوادور شد، همچون جرقه‌ای زیر خاکستر بود که هر آن ممکن بود تبدیل به شعله‌های خانمان‌سوز شود. اما حکومت السالوادور معترضان اپوزیسیون را که خواهان برگزاری انتخابات زودهنگام بودند، با خشونت تمام سرکوب می‌کرد. در ۱۶ اکتبر ۱۹۷۹ یک گروه اصلاح‌طلب ارتش السالوادور، بدون این‌که به خون‌ریزی متوسل شود، کودتا کرد و باعث شد که رومرو و بیشتر اعضای کابینه‌اش از کشور فرار کنند.

ارتش از رهبران احزاب مسیحی و سوسیال دموکرات و یک نماینده بازرگانی برای پیوستن به حکومت نظامی، برای مدت کوتاهی دعوت کرد و انتظار می‌رفت که السالوادور با انتقال قدرت مسالمت‌آمیز، در مسیر صلح قرار بگیرد. اما حکومت جدید که از حمایت محدودی در ارتش و جامعه برخوردار بود، توانایی مدیریت ارتش و دولت را نداشت. در ماه مارچ ۱۹۸۰ با ترور «مونسنیور اسکار رومرو، اسقف اعظم السالوادور» توسط یک گروه شبه‌نظامی متعلق به حکومت و خشونت در مراسم تشییع جنازه وی، بخشی از مجموعه قتل‌های برجسته و برخوردهای خشونت‌آمیز در دهه گذشته بود که السالوادور را به جنگ داخلی کشاند.

در جنوری ۱۹۸۱ درگیری نظامی بین «جبهه آزادی‌بخش ملی» و نیروهای دولتی به‌طور جدی آغاز شد که بیش از یک دهه ادامه داشت. در ۱۶ جنوری ۱۹۹۲ با امضای توافق‌نامه نهایی صلح در قلعه چاپولتپیک در مکسیکو سیتی، جنگ به‌طور رسمی پایان یافت.

روند صلح السالوادور

در جنوری ۱۹۸۳ وزیرای خارجه مکزیک، ونزوئلا، کلمبیا و پاناما در جزیره کنتادورا در پاناما دیدار کردند و در مورد ناامنی منطقه‌ای ناشی از بحران‌های السالوادور، نیکاراگوئه و گواتمالا گفت‌وگو کردند. گروه کنتادورا اعلام کرد که جنگ‌های منطقه نه ناشی از ایدئولوژی جنگ سرد، بلکه ناشی از نابرابری‌های اقتصادی-اجتماعی است و حمایت‌شان از گفت‌وگو و مذاکره را تأیید کرد.

این گروه بین سال‌های ۱۹۸۳ و ۱۹۸۷ پیشنهادهایی راجع به غیرنظامی‌شدن، پایان مداخله خارجی و ارزش گفت‌وگو ارائه داد که به تدریج مذاکرات منطقه‌ای صلح را مشروعیت

ارتش السالوادور هنگام رژه رفتن / عکس از السالوادور ملنزد